

**KKTC
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**NAZİF SÜLEYMAN EBEOĞLU'NUN HÜRSÖZ
GAZETESİNDEKİ EDEBİYAT YAZILARI**

LİSANS TEZİ

**DENİZ YILMAZ
2000428**

DR.ŞEVKET ÖZNUR

LEFKOŞA,2012

**KKTC
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**NAZİF SÜLEYMAN EBEOĞLU'NUN HÜRSÖZ
GAZETESİNDEKİ EDEBİYAT YAZILARI**

LİSANS TEZİ

**DENİZ YILMAZ
2000428**

LEFKOŞA, 2012

İçindekiler

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun hayatı.....	1
Beyrut Rıhtımlarında.....	2
Lâubalilik	3
Sonbahar.....	5
Hayat ve Samimiyet	6
Us Kardeşler(1)	8
Us Kardeşler(2)	9
Us Kardeşler(3)	11
Tenkidi Tahammül	12
Güzel Bir Film.....	13
Tanrıya İnkâr	15
Joan Fontaine.....	17
Bekliyorum.....	18
Mektepler Açılırken	20
Bir Dünya Kİ.....	21
Kadın Aklı	22
Allahsızlar	24
Şiir	26
Hayatın Altını.....	27
Sanatkâr Olma Zevki.....	28
Gençlik	29
Hürriyet Apartmanı	30
Kültür ve Medeniyet.....	32
İnsan ve Kuvvet.....	34
Yaz	35
Seyahat İhtiyacı	36
Vakit Ailesi	37
Kalp	38

Ümit.....	39
İstemek ve Almak.....	40
Tarih ve İnsanlar.....	41
Yakın Dost.....	42
Bu Kadar mı Fenadır	43
Kendi Kendimizi Kurtarmak yolunda	44
Büyük Adam Olmak Meselesi	45
O! Mahirler ki Derya İçredir	46
Yağmurlar Gelince	47
Sefil Çocuklar Meselesi	49
Gazeteci, Halk, Bir Nezaket Numunesi.....	50
Esir Kadınlarımız	51
Hayat Adamı Eksikliği	52
Eğlence Eksikliği.....	53
Yazıktır.....	54
İnsanlık Nereye Gidiyorsun	55
Uyanık Bir Köy: Luricina	56
Mübarek Olsun	57
Veremlilere Yardım.....	58
Türk Müzik Sanatkârların Kıbrıs'a Gelmeleri Münasebetiyle Bir Teklif ve Bir Temenni.....	59
Şiirde Yurt Sevgisi	60
Cennet ve Cehennem.....	62
Hürriyet Kasidesi(1).....	63
Hürriyet Kasidesi(2).....	64
Hürriyet Kasidesi(3).....	64
Hürriyet Kasidesi(4).....	64

Hürriyet Kasidesi(5)	66
Hürriyet Kasidesi(6)	67
Hürriyet Kasidesi(7)	68
İskenderun'dan Ankara'ya	70
Adana'dan Ankara'ya	71
Kadın ve Moda Düşmanlığı	73
Mağlubiyet	74
Atom,İnsan ve Ahlak.....	75
Bir Yılın Muhasebesi	76

ÖNSÖZ

Nazif Süleyman Ebeoğlu hür söz gazetesinde yazdığı edebiyat yazılarında bütün insanları, bütün toplumu dile getirdi. Gerçekten de Nazif Süleyman Ebeoğlu insanlara faydalı olmak için büyük gayretler gösterdi.

Nazif Süleyman, toplumdaki insanların hatalarını gösterdi. İnsanlara yanlışları göstererek onların doğru yolu bulması için fikirler sundu. Genç kuşakların ona duyduğu hayranlık zaman içinde çoğalarak artacaktır. Nazif Süleyman ,yazılarıyla topluma ders veren bir yazarımızdır. Toplumun dertlerini, sıkıntılarını, sevinçlerini kısacası tüm insanların bütün ruh hallerine hitap eden bir yazarımızdır. Toplumda saygı ve sevgi gören bir yazarımızdır. Onun yazdığı edebiyat yazılarıyla toplumumuzun refah seviyesi yükselecektir. Toplumumuzda Nazif Süleyman gibi yazan , onun gibi düşünen , onun gibi insanlara yol gösteren bir yazarımız elle sayılacak kadar azdır. Nazif Süleyman, değişik bakış açılarıyla araştırma konusu olmaya devam edecektir. Eğer Nazif Süleyman'ın yazdığı yazılar insanlarımızca benimsenir ve insanlarımız yaşamında bunları uygular ve ders çıkarırsa bundan gurur ve mutluluk duyarız. Çünkü Nazif Süleyman'ın eserleri unutulmayacak eserlerdir.

Herkesi, Nazif Süleyman hakkında verimli çalışmalar içerisinde görme dileklerimle, başta bu tezi hazırlamam da bana yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Dr. Şevket Öznur'a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Lisans eğitimim süresince bana her konuda yardımlarını esirgemeyen aileme ve bana yardımcı olan tüm hocalarıma teşekkür eder, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Deniz YILMAZ

20080428

GİRİŞ

Nazif Süleyman, Hür Söz adlı edebiyat yazısında ilk başta kendi hayatının otobiyografinden bahsetmektedir. Yazarımız hayatı boyunca sürekli araştırmalar yaptığını, sürekli gazetelerde kültür ve sanat sayfasında yer alıp topluma faydalı olmaya çalıştığını anlatır.

Nazif Süleyman, 1946 ve 1947 Ağustos ve Aralık aylarında 1948 ve 1950 yılları arasında Hür Söz gazetesinde birçok edebiyat yazıları yazarak topluma yol göstermiştir. Bunlardan ilk başta Lâubalilik adlı edebiyat yazısından bahsetmektedir. Nazif Süleyman'ın bu edebiyat yazısında anlatmak istediği; insanların geceleri sokaklarda sarhoş ve başıboş gezerek insanları rahatsız etmesini anlatmaktadır. Diğer eseri ise Sonbahardır. Bu yazısında ise; insanların yaz mevsimi bitip sonbaharın gelmesiyle insanların içinde hüznün kaplamasından bahsetmektedir. Bunun gibi benzer birçok eseri vardır. Bu eserleriyle toplumun içinde bulunmuş olduğu durumu anlatır ve yol gösterir.

Nazif Süleyman Kıbrıs yazarları içerisinde diğerleri gibi önemli bir yere sahip olan değerli bir yazarımızdır. Toplumun gerçeklerini bizlere süslü bir şekilde sunarak okuyucuları okurken keyiflendirirken hem de bilinçlendiriyor.

NAZİF SÜLEYMAN EBEOĞLU

Babası Ebeoğulları'ndan, Türkiyeli tüccar Süleyman Ebeoğlu, annesi Alaybeyler ailesinden Kıbrıslı Fazile hanımdır. Nazif Süleyman Ebeoğlu, 5 Şubat 1921'de Lefkoşa'da doğdu. İlkokulu Ayasofya İlkokulu'nda okudu, daha sonra Rüştüye'ye devam etti ve 1938'de Kıbrıs Türk Lisesi 'nden mezun oldu. Lise öğreniminden sonra Beyrut'a giderek Beyrut Amerikan Üniversitesi Yüksek Ticaret Bölümü'nün muhasebe şubesinden 1940 senesinde mezun oldu. Kıbrıs Türk Lisesi'nde İngilizce ve stenografi öğretmenliği yaptı. 1955-1960 yıllarda Ankara'da İngiliz Büyük Elçiliği'nde daha sonra Kıbrıs'taki Amerikanelçiliği'nde çalıştı. 1971'de İsrail'deki Amerikan Elçiliği'nde çalışmaya başladı. 1980 yılında emekliğe ayrılmasından sonra İngiltere'ye yerleşti. Nazif Süleyman Ebeoğlu şu anda İngiltere'de yaşamaktadır.

Nazif Süleyman Ebeoğlu, yazının ve gazeteciliğimizin önemli köşe taşlarından birisidir. İlk eseri "Vakıf" gazetesinde yayımladığı tefrika romanı Seni Seviyorum'dur. Ayrıca Lübnan'daki yaşantısı ile ilgili anılarını bu gazetede yayımlar. Daha sonra Hürsöz gazetesinde yazar. Ayrıca bu gazetenin Kültür – Sanat sayfasını hazırlar. Burada birçok gence sayfasında yer verir, onları yüreklendirir. Osman Türkay'ın Taner Baybars'ın, Urkiye Mine Balman'ın vb. birçok şairin şiirleri bu gazetenin sayfalarında çıkar. Olgunluk dönemim eseri dediği "Kaybolan Dünya'yı" da bu gazetede tefrika eder.

1948 yılında babasının sahibi bulunduğu "Kurun" adlı bir gazetenin sorumluluğu ona verilince "Hürsöz" gazetesinden ayrılır ve bu gazetenin sorumluluğunu Osman Türkay'a devreder.

Bu yıllarda dergililikte de önemli roller oynar. Öncelikle 1945 yıllarda çıkan Dünya adlı dergiyi matbaacı Hüseyin Cahit ile birlikte çıkarır. Bu dergide yazılar yazar, çeviriler yapar, ayrıca Satlıoğlu takma adıyla "Bir Lübnan Hikâyesi" adlı öyküsü bu dergide yayımlanır. Tek şiir kitabı olan "Beyrut Rıhtımlarında" 1942 yılında yayımlandı.

BEYRUT RIHTIMLARINDA

Dün;

Kadında bulmuştum ilk hayatın tadını:
 Hala bulmuş değilim aradığım kadını.
 Bir meçhulu ararken can vermektedir hayat,
 Benim için kadındı aranılan hakikat...
 Gün gelir belki ben de hakikata varırdım,
 Gün gelir aradığımı kollarımda sarardım.
 İsterdim ki ben rüyam hiç hakikat olmasın,
 En sonunda hayalim aradığını bulmasın,
 İsterdim ki bir ışık etrafında dönen,
 Bir ışık etrafında uçup uçup ta sönen,
 Küçük narin kanatlı yıldızlı kelebekler,
 Gibi bir gün yaşayıp başka gün can vereyim,
 Ve ölümden sonra hakikata ereyim...

Bugün:

Günlerim rüya olup böylelikle geçtiler,
 En sonunda gözlerim gözlerini seçtiler,
 Bir sonbahar akşamı tozpembe bir odada,
 Kızıl ateş yanıyor, bir melek piyanoda...
 Sonra mevsimler geçti, hadiseler değişti.
 Hasretin yolculuğuna bırakıp gitmek işti,
 Rastladığım meleği tozpembe bir odada,
 Sisli bir yaz sabahı son bir defa öpüp de,
 Beyrut rıhtımlarına, Beyrut rıhtımlarında...

Bir melek kanadında uçmakken bana hayat,
 Can veriyordu artık içimdeki hakikat,
 Dünüm bir sevgi oldu, yarınım meçhul dolu,
 Nerededir ah nerededir, hakikatimin yolu...
 İçinde bulunduğum her gün bana yabancı,

Yakar içimi bir his ki hasretten de acı,
 Bir kız var ki beni yarına yaşıyor,
 Bir ümit güneşi gönlümü kuşatıyor...
 O ümitten yayılan sıcaklıkla yaşarım,
 Bir ümitsiz hayata kendim bile şaşarım,
 Günlerim ölüm dolu yuvarlanıp geçecek...
 Düne bağlıdır benim bugün ve geleceğim,
 Fakat sen nesin melek? Söyle bana ben neyim,
 Kaybettiğini arayan bir ümitsiz değilmi,
 Her geçen gün beni hayaline bağlıyor,
 Hem dünüme ve hem de yarınım ağıyor,
 Sen semalardasın ve ruhun maviliklerde,
 Ne bekleyim artık ne durayım bu yerde...
 Mademki yerler, gökler ızdırabıma ağlar,
 Mademki orda beni bekleyen bir melek var...

Nazif Süleyman Ebeoğlu, bu şiirde anlatmak istediği hayatın hakikatlerini görmek gerektiğini gün gelecek her şeyin bir rüya olup gideceğini söyler. Kelebeklerin, sonbaharın kısacası her şeyin bir rüya olup gideceğini dile getirir. Onun için hakikatin çok değerli olduğu ve hakikat için canını bile feda edeceğini söyler. Hiçbir zaman gideceğimiz yolda ümidimizi kaybetmemiz gerektiğini ve her geçen gün hem bugünü hemde yarını etkilediğini söyler. Daima yolumuza devam etmeliyiz, beklemenin bir manası olmadığını söyler.

1946_1947 ARALIK VE AĞUSTOS AYLARINDAKİ EDEBİYAT YAZILARI

LÂUBALİLİK

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki edebiyat yazılarından bahsetmek gerekirse ilk yazdığı yazı 1946-1947 Aralık ve Ağustos aylarında "LÂUBALİLİK" adlı yazısıdır. Naif Süleyman bu yazısında düşünceleri şöyledir: Bu memleketin hususyetlerinden biri hemen hemen tüm fertte rastlanan lâubaliliktir. Buna daha da ileriye getirerek soytarlık da

diye biliriz. Geceleri sokakları dolduran sarhoş naraları, saat birden sonra insanı hop hop yerinden sıçratan komşunun teklyosu. Okuduğunuz mektubda sanki de sizi kırk yıldır tanıyormuş gibi başını uzatarak bakan yabancı... Ancak iki defa gördüğünüz birisinin size rastlayınca “vay nasılsın nerdeydin” diyerek ciğerlerinizi sökercesine arkanızı şamarlaması... Henüz tanıdıklarınızın çenesini açar açmaz, sulu, çirkin, bayağı sözler sarfetmiye başlaması. Ve hele gerek sizi tanıyan gerek tanımayan kimselerin hususi her işinize alâka göstererek burnunu sokması; fertler arasında hiçbir seviye farkı gözetmeksizin birbirimize karşı takındığımız, kaba, çirkin tavırlar – bütün bunlar çirkin bir lâubaliliğin tezahürleridir.

Bir zamanlar birkaç gün için Mağusaya gitmiştim. Bir arkadaşın müessesesine sabahları uğruyordum.. Meğer müntazamen devam eden birisi de varmış. İnsanlık hali bu ya farkına varmamışım. Kendisine ne takdim edilmiştir ne de tanışıp konuşmuştuk.

Bir bu aynı şahsı Lefkoşa’da, mektepten yorgun çıktığım sıralarda, Lefkoşa sokaklarından birinde rastladım. Onun yanımdan geçtiğinin farkına varmamıştım. Farkında olsam bile tanıdığım bir insan değildi. Şöyle bir defa gördüğünüz ve konuşmadığınız şahsa durup dururken seslenmediniz ya...Adam yanımdan geçtikten bir müddet sonra durdu ve yolun orta yerinden arkamdan bağırmaya başladı: “Maşallah efendi , beni hiç tanımamazlıktan geliyorsun artık büyüdün galiba ..”Döndüm ve hayretle ona baktıktan sonra yoluma devam ettim.

Birisiyle bir yere gidersiniz o kadar lâubalileşiyorki sizi de mahcup bırakıyor. Birisine bir mektup yazarsınız; hemen ikinci mektubunuzdan sonra başlıyor fuzuli sözler sarfetmiye. Birisiyle konuşuyorsunuz, tanışıyorsunuz, yolda yürüyorsunuz, bir gazonoda oturuyorsunuz, bir lokantada ekmek yiyorsunuz , sinemaya gidiyorsunuz. Üstünden başından şapur şapur lâubalilik dökülüyor.

Kıbrısa “şımarlık ve lâubali” insanlar memleketi desek hiç de yanılmaz.

Burada anlatılmak istenen; Toplumda insanları rahatsız eden bir durumdur; lâubalilik. Çünkü gecenin bir yarısı sokaklarda sarhoşların gezmezi insanı korkutur ve uykusundan eder.

Veya karşınıza hiç tanımadığınız biri çıktığında sanki sizi tanıyormuş gibi davranması, aranızda olumsuz sözleri söylemesi bizi rahatsız etmektedir. Bunların hepsi lâubaliliktir. Bu tür davranışlar insanları rahatsız etmektedir. Toplumumuzda bu tür insanlara hâlâ rastlamaktayız. Fakat onları hayatımıza almamaya özen göstermeliyiz. Çünkü bizi rahatsız ve mutsuz eder ve toplumumuzdaki yerimizi de etkiler.

SONBAHAR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun ikinci edebiyat yazısı ise sonbahardır. Nazif Süleyman Ebeoğlu, bu yazısında şunları dile getirir: Sıcaklar geride kaldı ve eğrim eğrim bulutlar, sıcak iklimlerden memleketimize sefer ediyor. Midemizi sancılandıran, fikir mekanizmamızı uyuşturan sıcakları geriye bıraktık.

Sonbahar geldi. Denize, dağa, buzlu suların çağıldadığı çamlı tepelere, mavi göklere veda... Çok geçmeden rüzgarlar başımızda ılık çalacak, ağaçlar yapraklarından sıyrılacak ve kış pencereden başını uzatacak ...

Yaz soyunup dökülme, ışık, renk ve su mevsimi. Kış ocak mevsimi. Bahar hayata yeniden doğuş mevsimi; fakat sonbahar için bir şey bulamıyorum. Zira sonbaharla başım pek hoş değil. En sevmediğim mevsim...

Sonbaharda insana hüznü teessür veren bir hususiyet var. Her mevsim değişmesinde ve bilhassa sonbaharda ruhumu acı bir melankoli kaplar. İçten içe bir ince sızı, bir yerim kanıyor gibi bir acılık duyarım. Fakat ne söylesek boş ve bütün gerçek hayatımızdan bir mevsimin daha eksikliğidir. Mevsim değişikliği bizi geçen zamanın ve faniliğimizin bir habercisidir. Ve her geçen mevsim insanın başında bir tel daha ağırtmakla kalmıyor, fiziki bünyenizle beraber ruhunuzu da ihtiyarlatıyor. Sonsuza bir adım daha yaklaşır, çuğalan azap ve endişeler... Bir mevsimden arta kalan sevinç veya gözyaşları... Sevgi veya nefretler. Ve günden güne şiddetini artıran yarın korkusu...

Zaman ve mukadderat bizi peşine takmış sürüklüyor, bütün gayretlerimize ve bütün savaşlarımıza rağmen biçare ve zavallıyız... Ama böyledir diye ümitsizliğe kapılmada ne mana var .. Hayatta asıl hüner bütün bunlara düşünce mekanizmamız asıl gerçeğe nüfuz edemediği için bu “ dünyevi rüyayı “ bir gerçek saymamıza rağmen, hayatı sevmek, hayata bağlanmak, mücadelelerden yılmamaktadır... Sadece mevsimlerin değişmesi bile “yaşamının yaşamaya değer “ olduğunu hayatı her ne pahasına olursa olsun sevmemiz icap ettiğini müjdelemiyor mu bize?

Burada anlatılmak istenen ise: Yaz ayının bitmesiyle havaların soğuması ve mevsimin sonbahar olmasıyla insanların içine bir hüznün kaplar. İnsanlarda tıpkı ağaçlar gibi solar. İnsana bu mevsim hüznü verir. Hem ruhsal olarak; ümitsiz, mutsuz, durgun olur. Hem de fizikî olarak yaşının ilerlediğini gösterir. Zaman akıp gider ve insanlarda ruhsal ve fizikî olarak yaşlanır. Ama buna rağmen bütün olumsuzlukları yaşasak da hayattan zevk almalıyız. Çünkü hayat her şeyiyle güzel ve yaşamaya değerdir. Hayatı olduğu gibi kabul edip yaşamımıza umutla ve sevinçle devam etmeliyiz.

HAYAT VE SAMİMİYET

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun üçüncü edebiyat yazısı ise Hayat ve Samimiyettir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsettmektedir: Erafınıza bakınız, hayatı yapan insanı mesut eden birçok şeylerin küçük, önemsiz, gözden kaçan şeyler olduğunu göreceksiniz.

En mesut insan bazılarının iddia ettiği gibi en büyük şeylere sahip olan insan mıdır? Acaba bir Cumhurreisi meşhur bir musikişinas büyük bir fabrika sahibi, milyonlarca insanı büyüleyen bir sinema yıldızı, milyonlarca insana kumanda eden bir mareşal şu sokaktan geçen alelade insandan daha mı mes'uttur.

Bilmem hesabını bilmiyeği kadar parası olduğu ve dünyada her istediğine nail olduğu için bir cehennem hayatı yaşamaya başlayarak, kendini bir nehirde boğan miyarderin hikâyesini işittiniz mi?

Saadet insanın sahip olduğu şeyin çokluk veya azlığıyla mütenasip değildir ki... Öyle olmuş olsaydı en zenginlerin en mes'ut olması ve dünyanın yüzde doksanı fakir insanların hepsinin de intihar etmesi lazım gelirdi. Hâsılı servet, mevki ve para insanı mesut yapan milletler oluruz. İnsanlığın bahtsızlığının yüzde doksan dokuzu samimiyetsizlikten geliyor.

Kendisi samimi, etrafındakiler samimi, tanıyıp alâkadar oldukları kimseler samimi olan insanın duyduğu saadeti hangi zenginin parasında “servet ve samanında” bulabilirsiniz. İsviçre'nin mesut insanlar memleketi olmasına bütün dünya gıpta ediyor. Oradan gelen bazılarıyla konuştum ve bana İsviçrenin herşeyden evvel bir “samimi insanlar” memleketi olduğunu söylediler.

Samimi bir hava içinde ve samimi insanlarla yolda yürümek, bir lokantada yemek yemek, küçük bir otomobil gezintisi yapmak, kış günleri bir ocağın etrafında toplanmak, bir sinemada film seyretmek, bir tiyatro, bir opera, bir konferansa gitmek... Hâsılı bu samimiyeti evinize ve ailenize, sizi kucaklayan hayatınızın teferatını teşkil eden şeylere kadar nüfuz ettirmek, mesut olmanın belli başlı amillerinden biridir ama bu samimi havayı, samimiyeti, hele biz memleketimizde bulmak hemen hemen imkânsız. Her aksiyonu samimiyet üzerine kurulan bir havayı ne kadar sevimli ve mes'ut yaşamaya değer olabilirdi.

Burada anlatılmak istenen: İnsanların mutlu ve huzurlu olması zenginlikle alakalı değildir. Bugün dünyada en zengin Cumhurbaşkanı düşünün bazı sorunlarından dolayı mutsuzdur. En fakir insanlara baktığımızda ise o kadar mutlu ve huzurlulardır ki gülücükleri bazen havalarda uçuşur. Sonuç olarak baktığımız zaman insanların mutluluğu ve huzurluğu zenginlikle alakası yoktur. Her insan ister zengin olsun ister fakir olsun mutlu ve huzurlu olabilir. Önemli olan insanların iç içe, bir arada samimi ve içtenlikle yaşamasıdır. Böylece toplumda insanlar huzurlu ve mutlu olur. Böyle olunca hayattan zevk alır ve hayat yaşamaya değer bir hale gelir.

US KARDEŞLER-1

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun dördüncü edebiyat yazısı ise Us Kardeşler (1) dir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: ALTI yıldan beridir. Vakit ailesindenim. Şöyle böyle bir hayli uzun zaman. Vakit ailesi: bu temiz ve anlayışlı insanlarla olan tanışıklık ve bağımlılığım ömrümün dörtte birine yakın bir zamanı dolduruyorum demektir.

Hatırlıyorum.1938 senesinde üniversitede bulunduğum sıralarda –Herkesin Kanım adlı- şimdi saçma derecede romantik bulduğum bir hikâyemi Vakit'a göndermişim. Bir müddet sonra 1938 Resimli hafa adını taşıyan ve Hasan Rasim Us Beyin çıkardığı haftalık dergide hem de koca bir resimle neşredilmiş. Bir nüshasını arkadaşlar bana Kıbristan gönderdi. Bu merakla ilk hikâyem Vakit neşriyatından bir dergide çıkmış oluyordu.

Bundan sonra tahsil hayatın aramızdaki bağlılığa kısa bir fasıla verdi, amma gene de onlarla olan münasebetimi kesmedim. Beyrut'tan döndükten sonra ve Lise Lâpta'da bulunduğu sıralarda Vakit'a Bir Yaz Güneşi... Bir Lübnan hikâyesi adında telif hikâyelerle bizzat tercüme hikâye ve Garp Cephesinde Sükûnet Var mellifi Erich Maria Bemarkne'in İngilizceden çevirdiğim ve Vatansızlar tesmiye ettiğim 320 sayfalık romanının bir kısmını gönderdim.

Rahmetli Kenan Hulûsi o zamanlar Vakit'in neşriyat müdürü idi. Belki de yazılarımı o tetkik etmişti. Kısa bir zaman sonra Asım Us Bey'in imzasını taşıyan gayet nazik ve anlayışlı bir mektup aldım. Hikâyeleimin neşredileceğini, romanın tamamını göndermekliğimi beni her zaman Vakit ailesinden saydıklarını ve Vakitlerin müntezamen, bedava, adresime gönderileceğini bildiriyordu.

O gün bugündür, altı yıla yakın bir zaman aramızdaki samimiyet ve şuuurlu anlayış günden güne kuvvetlendi, perçinlendi, adeta bir sevgi halini aldı. Ondan sonra Vakit'te

tercüme romanlarının hikâyelerim ve makalelerim çıktı. Ne gönderdi isem hemen hemen hiç reddetmediler, neşrettiler. Artık vakit ailesinin o sıcak ve samimi yuvanın bir uzvu olmuştum..

Burada anlatılmak istenen: İnsanların birbirleriyle kaynaşması ve samimi olması bazen bir dergi, gazete, makale, roman gibi şeyler insanların yakınlaşması için bir araç olabilir. Birbirlerine gazete ve dergi aracılığıyla muhabbet kurmasıyla zamanla içten ve samimi iki insan dost olabilir. Nazif Süleyman'ın edebiyat yazısında bahsettiği gibi; Hasan Rasim, Asım Us Bey'e Vakıf neşriyatında mektup yollamasıyla başlayan dostluklarıdır. Mektup bu iki insanın kaynaşması için bir araç olmuştur.

US KARDEŞLER-2

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun beşinci edebiyat yazısı ise Us Kardeşler (2) dir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: VAKİT müesseses yani Us kardeşler üç gazete çıkarılmaktadır. Vakıf, Haber ve Son Dakika...

Uzun harp yılları esnasında Vakıf'ı müntezamen takip ettim. İnsanlığın büyük bir kriz geçirdiği, birçok milletlerin, gerek kuvvet gerek beşinci kol vasıtasıyla birkaç hafta, birkaç gün içinde. Dünya haritasından silindiği o tehlikeli günlerde, Vakıf dürüst; millet ve memleket menfaatını en başta tutan, temiz neşriyatından hiç şaşmadı. Harici tesirler, yabancı ideoloji hayranlığı veya para zoruyla zaman zaman sağ veya sola sapan gazeteler yanında Vakıf, doğru yolundan zerre kadar ayrılmadı.

Millet ve vatanın hayat ve istikbali mevzuu bahis olduğu o tehlike ve kriz dolu günlerde, Vakıf soğukkanlılığı muhafaza ederek, türk milletinin geleceğinden emin bir itimadı nefesle memleket dolu bir hayata sahiptir. Mütareke yıllarında miilietçi neşriyatı dolayısıyla defatlo kapatılmış. İstiklâl savaşı sıralarında, Türk hürriyet ve kuruluş savaşının bayraktarlığını yapmıştır. Cumhuriyet ilan edildikten sonra cumhuriyetin ilâ ve idamesinin koruyucularından biri haline gelmiştir. Cumhuriyeti bütün kudreti ile destekliyen Vakıf ve Us Kardeşler hiçbir zaman Atatürk'ün çizdiği prensiblerden şaşmamışlar, hiçbir tesir ve zor

altında doğru yoldan ayrılmamışlardır. Us Kaderşler Cumhuriyetin ve Kemalist rejiminin büyük bir müdafiidirler ve son seçimlerde bunu bir kere daha izhar etmişlerdir.

Vakit muhazakâr olmasına rağmen, gözü istikbale olur; tekâmül yoluyla inkılâbın ileri bir gazetesidir. Ağır hatta birkaç gün içinde dünya haritasından silindiği o tehlikeli günlerde; Vakit dürüst; millet ve memleket menfaatini en başta tutan, temiz neşriyatından hiç şaşmadı. Harici tesirler, yabancı ideoloji hayranlığı veya yabancı para zoruyla zaman zaman sağ veya sola sapan gazeteler yanında Vakit, doğru yolundan zerre kadar ayrılmadı.

Millet ve vatanın hayat ve istikbali mevzuu bahis olduğu o tehlike ve kriz dolu günlerde, Vakit soğukkanlılığını muhafaza ederek, Türk milletinin geleceğinden emin bir itimadı nefisle, memleket menfaatlarını her menfaatin üstünde tutan temiz neşriyatına devam etti; ve bu suretle Us Kardeşler samimi, hakiki ve dürüst millet çocukları olduklarını bir kere daha isbat etmiş oldular.

Vakit şimdiki gazete değildir. 29 yıllık dağdağalı, çetin, mücadelelerle haline gelmiştir. Cumhuriyeti bütün kudreyile destekleyen Vakit ve Us Kardeşler hiçbir zaman Atatürk'ün çizdiği prensiblerden şaşmamışlar, hiçbir tesir ve zor altında doğru yoldan ayrılmamışlardır. Us Kardeşler Cumhuriyetin ve kemalist rejiminin büyük bir müdafiidirler ve son seçimlerde bunu bir kere daha izhar etmişlerdir.

Vakit muhafazakâr olmasına rağmen, gözü istikbalde olan tekâmül yoluyla inkılâpın, ileri bir gazetedir. Ağır başlı ve taşkınlıktan uzak neşriyatını ve bu ileri ve inkılâpın zihniyet taşıyan muhafazakârlığın göz önüne aldığımızda onu, neşriyat hayatı en azdan yüz yılı doldurmuş bulunan, ciddi ve mükemmel herhangi bir İngiliz gazetesiyse mukayese edebiliriz.

Burada anlatılmak istenen: Türk milletinin mücadelelerini, savaşlarını vatanın ve milletin huzuru için çabalarını anlatmaktadır. Vatanı ve milleti için canları bile feda etmektedirler.

US KARDEŞLER-3

Nazif Süleyman Ebeoğlonun, Hürsöz gazetesindeki bir başka edebiyat yazısı ise; Us Kardeşler (3) dür. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şöyle bahsetmektedir: VAKIT neşriyatının merkezi olan Vakit Yurduna bir gazetecilik akademisi tesmiye edebiliriz. Bugün Türkiyenin belli başlı gazetelerinde yazı yazan muharir ve gazete sahiblerinin birçoğu Vakit Yurdundan yetiştirilmiştir. insanlar arasında Reşat Nuri Gültekin, Nurettin Artan, Refik Ahmet Serengil, Ahmet Rasim Yalman ve daha bezerleri gibi birçok taranmış şahsiyetleri sayabiliriz. Hasan Rasim Us Beyin,Anakara caddesinin gayet sakinlerindendir.

Us Kardeşlerin diğer bir hususiyeti de genç öğretmenin kara ellerinden gelen yardımı yapmaktan kaçınmayarak onlara her zaman gazetenin kıymetini vermekten hiçbir zaman fedekârlığı yapmaktan çekinmezlerdi.

Bütün bunlara rağmen Rasım Us, Hakkı Tarık Us ve Asım Us beyler ne kadar mütevazı insanlardır. Asım Us Bey Ankara caddesinin en uslu başyazarı olarak tanınmıştır. Başmakaleleri daima bitarafanedir ve bir davanın her iki cephesine de aynı önemi verir. Her deştiği millet ve memleket meselesini gayet dürüst, samimi bir vatan çocuğudur. Yıllarca mebusluk etmiş, İstanbul Matbuat Birliği Bölge başkanlığında bulunmuştur. Atatürk'ün en yakın fedakârlığı yapmaktan çekinmemişlerdir.

Hâsılı Us Ailesi tam manasile gazeteciliğin ruhuna vakıf ileri görüş ve düşünceli, kibar ve anlayışlı insanlardır. Ve memlekete kendilerini daima minnetle hatırlatacak iyi, kabiliyetli ve muvaffak olmuş sayısız şahsiyetler yetiştirmişlerdir.

Yarın bugünkü Vakit ailesinden bahsedeceğim.

NOT: Dünkü yazımda bir mürettip yanlışlığı dolayısıyla iki kelime eksik bırakılmış ve bunun neticesi de bir ibarenin manası tamamiyle değişmiştir. Doğrusunu yazıyorum; “Harici tesirler, yabancı ideoloji hayranlığı veya yalancı para zoruyla zaman zaman sağ veya sola sapan dünyanın diğer gazeteleri yanında Vakit doğru yolundan zerre kadar ayrılmadı”.

Burada anlatılmak istenen: Türk milletinin mücadelelerini, Vatan ve Milletin huzuru için çabalarını anlatmaktadır. Büyük önderimiz olan Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, yazarlarımız ve diğer insanlar Vatan ve Milet adına yaptıkları fedakârlıkları ve gösterdikleri çabaları anlatmaktadır.

TENKİDİ TAHAMMÜL

Nazif Süleyman Ebeoğlu’nun Hürsöz gazetesindeki edebiyat yazısındaki bir diğer yazı ise; Tenkide Tahammüldür. Nazif Süleyman, bu yazısında şunlardan bahsetmektedir: Tenkid cemiyet hayatının her safhasında yapıcı bir rol oynar! İlimde, fende, siyasette, sanatta olsun tenkid artık modern dünyamızın bir ihtiyacı haline gelmiştir.

Yapıcı, yıkıcı, tenkid diye birşey yoktur. Her tenkid, mutlaka yapıcıdır. Fakat bunu herhangi bir sanat eseri, herhangi bir cemiyet hareketini “kötülemek” manasını almamalı. Tenkid bir fikir veya sanat eserinin ‘ iyi veya fena’ ‘ taraflarını açıklar.

İster inanın ister inanmayın birisi beni methettiğinde ona karşı nefrete yakın bir duygu duyarım. Diğer taraftan hiçbir tenkid karşısında ne kadar ağır olursa olsun (yalan olmamak şartıyla) müteessir olmam.

Cemiyetimizin zayıf noktalarından biri de budur. Fertlerimiz adeta birer methiye budasıdır. İyi ama herkes methedilirse, kim haklı kim haksız nasıl anlaşılacak. Hepimiz de olduk çıktık deyip çıkıverelim: her işimiz yolunda, hiçbir bakımdan geri değiliz, tenkid edilecek tarafımız, yok, şiirlerimiz, tiyatrolarımız, sosyal hayatımız, sinema, eğlence yerindeki terbiyemiz, hepsi mükemmel. Kimse kimseye toz kondurmasın. Hiçbir aksiyon,

hiçbir fikir hareketi tenkid edilmesin. Efendim birbirimizi methüsena, tatabasbus, riya, yalan... İstedğimiz bu mu bilmiyorum! Bunda Şarklı olmamızın tesiri de var. Maşallah hepimiz de her şeyi bilen insanlarız. Egoizm üstümüzden, başımızdan akıyor. Ne demek efendim, öteki beriki, şuna buna akıl öğretsin, kim oluyor. Hemen onurumuza dokunuyor; heyecan ve sinirden hop hop yerimizde duramayız.

Tenkid, akıllı, uslu, dürüsttür. Tenkid, her şeyi olduğu gibi acıklayandır. Tenkid, ileri milletlerin, ileri cemiyet ve ferdlerin kaçınılmaz bir ihtiyacıdır. Bir insanın ileri seviyesini ölçmek için tenkid tolerasını yoklayınız ve numaranızı veriniz. En ileri insan tenkide en çok tahammül eden, tenkidi samimi bir şekilde ve hafif bir tebessümlş karşılayan insandır. Yoksa küçük bir tenkid karşısında hemen bir çağını çekerek karnınıza saplayan iptidai bir insandan ne farkımız olur !

Burada anlatılmak istenen: Tenkit, insanların ve toplumumuzun vazgeçilmez bir unsurudur. İnsanın her alanında tenkit yapılmalıdır. Çünkü hiçbir insan mükemmel ve dört dürtlük değildir. Tenkit yıkıcı değildir, yapıcıdır. Hem iyi hem de kötü olarak tenkit edilmelidir. Böylece insanlar neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlar ve ona göre hareket eder.

Tenkite kötü gözle bakarsak hayatta hiç başarılı olamayız. Bunun için yapılan her tenkiti kabul etmeliyiz. Kendimizi yapılan tenkitlere göre düzeltmeliyiz. Hayatımızda tenkitin önemli olduğunu ve davranışlarımız için gerekli olduğunu unutmamalıyız.

GÜZEL BİR FİLM

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Güzel Bir Film adlı edebiyat yazısında Nazif Süleyman, şunlardan bahsetmektedir: Sinema artık insanlığın zaruri ihtiyaçlarından biri haline geldi. Hem ucuz, hem iyi, hem de öğretici bir kültür vasıtası. Bu sözleri söylerken kastettiğim, " ciddi ve güzel " filmlerdir. Bu arada bittabi sinemayı bir ticaret vasıtası olarak kullanıp da saçma sapan, berbat, heyecan, korku veya açık saçık şehvet kurdelları ile halkı aldatıp parasını sızdıran film şirketleride var. Fakat bu böyledir diye, sinemanın faydalarını, güzel bir filmin yapıcı tesirlerini inkâr mı edelim.

Sanatın her kolunda istismar vardır. Şiiri, romanı, hikâyeyi para kazanmak için yazarlar eksik mi! ?Sırf para gayesini güden binlerce tablo yok mu? Müzik de öyle, bunun en yakın misali bugünkü caz müziği, senci tutumu. Peki, öyledir diye resim, musiki, şiirden vaz mı geçelim!

Her güzel ve iyi şey gibi, güzel ve iyi bir filme raslamak da ne kadar nadirdir! Yani sanatı sanat için yapan bir filme. Sinema neyi ihtiva etmez; bariz üç sanat kolunun üçünü de: Filmde musiki vardır, edebiyat vardır ve temsil vardır. Bu üç sanat kolu birbiri içerisinde mezc edilerek seyircinin gözü önüne serilir. Bu üç sanat şubesinin birbirine olan ahenk ve kuvvetli bağlılığı nisbetinde bir film güzel olabilir.

Evvelki akşam güzel tesadüt bana bu güzel filmlerden birini seyrettirdi. Hayatımda gördüğüm, binlerce film arasında nadir güzellerden bir tanesi. Temsil kudreti mi istersiniz: Mükemmel. Müzik, zaten film bir musikişinasın hayatı. Güzel tabiat manzaraları mı? Eser ve dialoglar da filhakika fevkalâde. Bir bütün olarak bu film – bittabi sanata meraklı olan ve konuşulanları nisbeten olsun anlıyan için – fevkalâde.

Hangi bir müessese için reklâm yapmaktan kaçınmak bir numaralı prensibimdir. Böyle olmakla beraber “ The constant Nymph ‘ ‘ adını taşıyan bu film hakkında bu satırlar yazmaktan kendimi almadım. Fikri tekâmülü ileri hassas ve sanat meraklısı olanlara hararetle tavsiye ederim. Bu akşam Pallasda son gecesidir. The Constant Nymph nadir bir filmlerden biridir. Ve defalarca görülmeye değer.

Sinema, insanların bir ihtiyacıdır. Sinema, eğitici ve öğretici bir kültür vasıtasıdır. Fakat insanlar bunu günümüzde ne yazık ki bir ticaret aracı olarak görüp paraya dönüştürmüştür. Resim gibi, müzik gibi sanatı sanat yapan tüm bunları paraya dönüştürmüştür. Oysa bu tür manevî değeri yüksek olan ve insanların kültürünü ve sanatını geliştiren bunları ticarete dönüşmesi acınacak bir durumdur. Çünkü sanat ve kültürün değeri parayla ölçülmez. Hayatta insanlar için en değerli hazinedir; fakat insanlar bunun farkında değildir.

TANRIYA İNKÂR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Tanrıyı İnkârdır. Nazif Süleyman, bu yazısında şunlardan bahsetmektedir: 23 Eylülde Alman harp suçluları hüküm giyecekmiş. Bu sebeble vaktiyle Almanyanın mukadderatını elinde tutanlara geçenlerde söyleyecek son sözleri olup olmadığı soruldu. İşte verdikleri cevaplar. Sabk Luftwaffe başkanı Herman Goering : “ Alman halkı hiçbir suç işlememiştir. Bir gün tarih kabul edilecektir ki biz harp istemedik. Ben hiçbir zaman bir cinayet işlenmesi için imza koymadım. Hiçbir zaman önüne geçebilecek için haberim ve kuvvetim olan bir zulmun işlenmesini emretmedim. “

Hitlerin silâhlanması için lâzım gelen parayı temin den Schacht : “Ben fanatik bir harp aleyhtarıydım ve mukavemet ve sabotaj yoluyla harbi durdurmaya çalıştım. “ Hitlerin donanmasını yapan Doenitz : “ Dünya ve bu mahkeme muvacehesinde Alman donanmasının bayrağı lekelenmiştir.” Hitler gençliğinin sabık lideri Von Schirah : ‘ Hitler rejiminin fazlalık ve birçok zaman her şeyden fazla Tanrı ve Hitler ve onun sistemini cezalandırırdı. Hitlerin tuttuğu yol ‘ Tanrıyı inkâr yoluydu. “

Bu mahkemenin gayesi siyasî değildir. Bu son satırlarda biraz duralım. Bu sözleri söyleyen alelâde bir insan değildir. Bu sözleri söyleyen bir zamanlar Almanyanın mukadderatını ellerinde tutan sayılı üç beş adamdan biridir.

Harbin kazanılış veya kaybedilişi hakkında ne istenilirse söylensin, yegâne Gerçek Hans Frank'ın sözleridir. Hitler ve bittabi onun sürüklediği Alman Tanrıdan yüz çevirmişti. İnsanoğlu ne kadar tekâmül ederse etsin, vicdanları Tanrının sevgisi yıkamadıkça, İnsanlığın dğru yolu bulmasına imkân yoktur.

Bugün dünyanın içinde bulunduğu kararsızlık, memnunsuzluk, vicdan huzursuzluğunun sebeblerini şu madde ve atom çağının, madde ve mide insanının, Tanrıdan dönüşünde aramalıyız. Hitlerin silâhlanması için lâzım gelen parayı temin eden Schacht:

“ Ben fanatik bir harp aleyhtarıydım ve mukavemet ve sabotaj yoluyla harbi durdurmaya çalıştım. “ Hitlerin donanmasını yapan Doenitz : “ Dünya ve bu mahkeme muvacesinde bayrağı lekelenmemiştir. “

Hitler gençliğinin sabık lideri Von Schirah : ‘ Hitler rejiminin fazlalık ve birçok zararlarından Alman gençliği tammaiyle masumdur. Bu gençlik harp istememiştir ve ne harpte ne sulhde hiçbir cürüm işlememiştir. “ Alman harp makinesinin sabık başkanı Alfred Jodl : “ Ben karanlığın huvvetlerine hizmet etmedim, milletime ve vatanıma hizmet ettim. “

Eski Türkiye elçisi Franz Von Papan : “ Vicdanımı yokluyorum ve hiçbir cürüm bulamıyorum. Ve sonra Polonyanın Nazi valisi Hans Frank: Tanrıdan yüz çevirdik ve bu mahiyetimize sebep oldu. Bize harbi kaybettiren sadece teknik sebep ve eksiklikler değildir. Gerçek Hans Frank’ın sözleridir. Hitler ve bittabi onun sürüklediği Alman Tanrıdan yüz çevirmişti. İnsanoğlu ne kadar tekâmül ederse etsin, vicdanları Tanrının sevgisini yıkamadıkça, insanlığın doğru yolu bulmasına imkân yoktur.

Bugün dünyanın içinde bulunduğu kararsızlık, memnunsuzluk, vicdan huzursuzluğunun sebepleri şu madde ve atom çağının, madde ve mide insanının, Tanrıdan dönüşünde aramalıyız.

Muvakkat bir zaman için insanlık kendi kendini kaybetmiş bulunuyor. Fakat hiç şüphe yoktur ki Tanrı ve din duyuşumuzun bir dönüm noktasındayız ve ergeç yeniden Allahın sevgisi kalbleri aydınlatacaktır. İnsanlık bu hiçlik ve yokluk bu manevi huzursuzluk içinde uzun müddet kalamaz. Başımızda parçalanın atom ve atom çağıyla beraber önümüzde de Tanrının ışııyla aydınlanan bir doğru yol açmaktadır. Bu kör gözlerimiz Ona ve Peyaminin de dediği gibi “ En büyük aydınlığa “ çevirelim.

Burada anlatılmak istenen: İnsanlarımız bazen kötü giden şeyleri Allahın ona yardım etmediğine inanmaktadırlar. Oysa kötü durumda insanların Allah’a inanarak onun sevgisiyle

kalbi coşarak her kötü şeyin düzeleceğine inanmalıdır. Allah'a itaat etmelidir ve ona tüm kalbiyle inanmalıdır. Böyle yaparsak her şeyin yoluna gireceğini zamanla görmüş oluruz.

JOAN FONTAINE

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer edebiyat yazısı ise; Joan Fontainedir. Nazif Süleyman, bu yazısında şunlardan bahsetmektedir: Üçüncü defadır ki Pallasda " The Constant Nymph " filmini görmüş bulunuyorum. Şimdiye kadar ne bu sütunda, ne herhangi bir yerdeki yazımda bir sinema artisinden bahsetmiş değilim. Şimdiye kadar hiçbir filme birkaç defa gidip de aynı zevki bulmuş, değilim. Halbuki " The Constant Nymph' hi," her seyredişimde aynı zevk, aynı heyecan, aynı sıcak duyguları buldum, aynı ekstasi içinde çalkalandım. Bu film eksikliği olmyan, nadir filmlerden biridir. Ve onun mukaffakiyeini Tessa rolündeki üstün sanatkâra Joan Fontain'e borçluyuz.

Joan Fontaine 'i ilk defa Suspicion filminde görmüştüm. Onda da güzeldi. Ve büyük sanatkârın doğuşunu müjdeliyordu. Fakat " The Constant Nymph " filminde beni, bir kelime ile, büyüledi. Tessa rolü ne kadar tabii, ne kadar hakiki, ne kadar samimi ve güzeldi! Üzerine elinizi değdirzeriyecek sandığımız hassas ve ruhlu bir genç kız tipini sonsuz bir başarı ile yarattı- Sanki de o bizim dünyamıza ait bir varlık değidi.

Akdenizin bir bucağındaki küçük bir adanın, küçük bir kasabasındaki bir gazetenin fıkra muharriri olan ben işte bugün, ondan bahsetmek ihtiyacını hissediyorum. Ve bu makaleyi yazmaktan asıl maksadım da hakiki sanatın kıymetini belirtmektir. İsmini bile bilmediğimiz yerlerde ve yüz binlerce kalpte yer etmek, en samimi ve candan duygularla kucaklanmak, ne büyük bir zevk ve ne büyük bir haslettir: Bunda muvaffak olabilmek için ne büyük bir sanatkâr olmak lazımdır. İşte Joan Fontaine bu nadir san'atkârlardan biridir.

Ne mutlu ona! Evet, Joan Fontain'ın karakterize ettiği Tessa tini içimde benimle Fontain'e borçluyuz.. Joan Fontaine'i ilk defa Suspicion filminde görmüştüm.. Onda da güzeldi ve büyük bir sanatkârın doğuşunu müjdeliyordu. . Fakat " The Constant Nymph "

filminde beni, bir kelime ile büyüledi. Tessa rolünü bu kadar büyük başarı ile temsil edebilmek için insanın ancak Joan Fontaine olabilmesi lazımdır.

Joan Fontaine'nin The Constant Nymph'de yarattığı rol hakkında söyleyecek kelime bulamıyorum: Bu hiç şübhesiz “ başarı “ kelimesinden üstün bir şeydir. Bir tabirle “ İnanmak için görmek lazımdır. “ Tessa'nın duygularım üzerinde uyandırdığı değişikliği nasıl izah edeyim. Bu film belki de hayatıma yeni bir şekil verecektir. Mubalağa da bu kadar olur demeyiniz. Fontaine hakkındaki her kelimem içimden kalbimin en samimi duygularından geliyor. Rolünde kucaklanmak, ne büyük bir zevk ve ne büyük bir haslettir: Bunda muvaffak olbilmek için ne büyük bir sanatkâr olmak lazımdır. İşte, Joan Fontaine bu nadir san'atkârlardan biridir. Ne mutlu ona! Evet, Joan Fontain'ın karakterize ettiği Tessa tipi içimde; benimle beraber zaman boyu yaşayacak olan nadir güzel ve iyi şeylerden biri olarak kalacaktır.

Onun, benim gibi milyonlarca sanat meraklısının kalbinde de aynı his, heyecan ve taktdir duyguları uyandırdığına şübhe mi var. Fontaine bu başarısı ile ne kadar gurur duysa yeridir. Bu akşam aynı film mi bilmiyorum. Fakat gene aynısı ise fırsatı kaçırmayınız. Gördükten sonra sözlerimin heyecanımın hakikilğine bütün kalbinizle siz de inanacaksınız.

Burada anlatılmak istenen: Joan Fontaine, adlı filmde insana huzur, mutluluk ve yaşama sevinci veren bir filmidir. Her defasında binlerce izlese de aynı duygu, aynı sevinci yaşayıp insanın mutlu olduğunu ve vazgeçilmez bir film olduğunu anlatmaktadır.

BEKLİYORUM

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise: Bekiyorumdur. Nazif Süleyma'nın bu yazısında şunları anlatmaktadır: Fazla egoistmiyim: Hayır. İnsanları kendimden aşağı mı görüyorum: Hayır. Kendimden yüksek: Hiç de. Hayatı seviyor muyum: Evet. . Hayattan nefret ediyor muyum: belki. Maddenin fani, ruhun ebedi olduğuna inanıyor muyum: Evet. Her şey gelip geçici midir, bazılarının zannettiği gibi: Hayır. Her şey fani midir: Belki. Güzellikten korkuyor muyum: Bilmem. Güzelliğe âşık mıyım hiç

şüphesiz. Beni ben eden ben miyim? Ne münasebet. Etrafımdakiler mi: Hayır. Her güzelin iyi olduğuna İnanmıyor muyum : Evet..

Her istediğim şeyde munvaffak olacağına dair inançsızlığım var mı: Zerre kadar. Ohalde itimadı nefsim kuvvetli mi: Evet Birisinden zerre kadar korkum var mı: Asla. Ebedi olacağıma inanmıyor muyum: Hiç şüphesiz. O halde yolum nedir! Hakkın yolu. İnanıyom: Tanrı ve sevgisi.

En büyük yaratıcı kuvvet nedir: Sezgi. Allahı niçin seviyorum: Onun da kullarını sevdiğine inandığım için. İzdırabtan bir zevk alıyor muyum: Hayır. O halde ızdırabı niçin seviyorum: İzdırabın sevgi olduğuna inandığım için. Fenalıktan kaçınıyor muyum: Elimden geldiği kadar. İyilik en esaslı pernsibim mi: Evet. İyilik karşısında menfaat bekliyor muyum: Sevdiklerim bile bana ihanet ediyor mu çok kereler. Bundan müteessir olabilir miyim: Ne münasebet. Bir eksikliğim var mı: Yani maddi demek istiyorum: Hiç. Her işim yolunda mı söylemek lâzımsa, evet. O hakla eksik tarafım nedir. Eksik tarafım varmı: Bittabi tam insan mı olur! O hakla kendimi mesut sayıyor muyum: Söylemek lâzım gelirse, evet . Bu saadet nerden geliyor.: Bunu benimde bildiğim yok . Peki ama eksik tarafım nedir : Zaman , zamanı beni bulan yokluk ve hiçlik duygusu....

Ah sayın okurlarım bunu söylemek biraz güç. Hayatımın bir tek boş cephesi vardır. Bir tek ve yegâne. Beni anlayan, beni yaratan birisini yıllardır, bekliyorum. Beni anlayan. Beni bana yaratacak olan birisini. Kimdir, nedir, nerelidir? Bu hususta zerre kadar fikrim yok. Bunu bulmak bu kadar güç mü demeyeniz, bana göre öyle. Öyle güç, öyle güç ki...

Burada anlatılmak istenen: İnsanların sürekli kafasında soru işareti vardır. Her şeyde bir şüphe etmektedir. Hayatın yokluk, hiçlik arasında, ahretten gerçek hayata olan her şeyde, hayatın her alanında bir şüphe duymaktadır. Hayattan ne istediğini bilmediği ve onu anlayan, onunla bu tür şeyleri yaşayan biri daha var olup olmadığını beklediğini anlatır.

MEKTEPLER AÇILIRKEN

Nazif Süleyman Ebeoğlu Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Mektepler Açılır kendir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Mektepler açılmak üzere . Her evde, her ailede bir faaliyet var. Kitapçı dükkânlarına giren, baba, ana, veya ihtiyar neneleri, küçük kız veya erkekleri daima zevkle seyrederim... Masum insanlar, küçükler doğrusu. Hayatın akışı, kaderin onlar için alacağı yoldan ne haberleri olabilir. Endişesiz ve pür neşe koşa koşa mekteplerine giderler. Temiz, resimli kitaplarına , renkli defterlerine ve boyalı kalemlerine öyle bir sarılışları var ki.... Bazen ağlarlar, gücenirler de. “ Bunu da isterim, hocanım şunu da almamızı söyledi, ilâh “ . Fakat mektepler açılırken büyük acı hakikatle de yüz yüze geliriz. Bu yavrucaklarımızı lââyık olduğu gibi yetiştirebiliyor muyuz? Cemiyetimiz onlarla lââyık olduğu şekilde alâkadar oluyor mu? Çocuklarımızın çoğu fakir insan yavrularıdır. Kış günlerinde yağmur ve çamurun içinde, delik önlükleri, yırtık pabuçları ile yağmurlar sırtlarından süzüle süzüle ve su gözlerine basarak ilerlemelerini görmek, yürekler acısıdır. Birçokları yalınayaktadır. Yiyecek bakımından nasıl olduklarını bilmiyorum. Fakat bunu anlamak pek güç değildir. İnce bilekleri ile gıdasızlıktan rengini kaybeden solgun yüzlerine bir göz atınız, bütün hakikati görürsünü.

Onların bu işte kabahati yok. Onları dünyaya getirenler, mesuliyetlerini müdrik midirler? İşte beni her zaman düşündüren mesele bu. Bizde çocuk yetiştirme mesuliyeti yok. Çıkarıp sokağa atıyoruz. Ve vazifemizin bu noktada bittiğini sanıyoruz. . Meyhane köşelerinde, gaziolara da, açık hava yerlerinde “ Kannavuri, çitlemit, yasemin “ diye gece yarılarında kadar dolaşarak topladığı parayı götürüp ana veya babasına teslim eden çocuklarımızın hemen hemen hepsi de ilk mektep talebesidir.

İstikbalde gürbüz, normal, yapıcı ve çalışkan bir nesil yetiştirmek istersek, ilk çocuk davasını bir cemiyet davası olarak ve bir kül halinde ele almaklığımız lâzımdır. Her şeyden evvel kendi kendimize yardım, bu küçüklere yardım için çareler aramalıyız. .

Burada anlatılmak istenen: Okullar açılırken öğrencilerimize büyük bir sevinç kaplar. Kırtasiyeden aldıkları yeni kitaplar, defterler; mağazadan aldıkları yeni kıyafetlerle okula cıvıl

cıvıl girerler. Fakat fakir çocuklar bunların hiçbirini yaşayamaz. Soğuktan üşür, aç kalır. Kıyafet ve yeni eşyalar alabilecek parası olmadığı için yırtık ayakkabı ya da elbiseyle okula gelirler. Her zaman boyunları bükük ve mutsuz olurlar. Onlarında mutlu olup ve bunları yaşamalarını istiyorsak onlara yardım eli uzatmalıyız.

Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısıyla ilgil bir şiir yazmıştır. Bu şiirin adı ise; Bir Dünya Ki ... Adlı şiiridir. Ve şöyle yazmıştır:

BİR DÜNYA Kİ

Göklerden dökülsün nur
Kör gözleri açsın artık ışık
Gönülleri doldursun huzur
Ve kalmasın tek bir alnında kırışik

Bir dünya isterim iklimleri
İlâhi duygulara ram olsun
İlâhi bir huzur kaplasın her yeri
Allah çocuklarına her gün bayram olsun

Bir dünya ki Sevgi ve Gerçek
Çiçekleri açsın ağaçlar

Beyaz kanatlarla uçsun gelecek
Ve Allaha yaklaşınsın başlar

Bir dünya ki her taşı toprağı
Tanrı sevgisiyle yeşersin
Sevgi rüzgârı ürpertsin her yaprağı
Ve murada ermiyenler murada ersin

Günahların bulunmadığı bir cennet iklim
Bir çocuk kahkahası kadar saf duygular
Bu dünyada mes'ut olmayacaklar kim
Ezan sesleriyle ürperirken sular

Kalpleri doldursun Allahtan gelen nur
Izdırap sevince kalbolsun her tel akta
İyi, doğru, güzelin işlediği bir huzur
Saadet buram buram, tütsün her ocakta.

Burada anlatılmak istenen: İnsanların yepyeni, tertemiz, Allah inancı ve sevgisiyle dolu, insanın yaşamaktan zevk alacağı şeylerin olduğu ve onlara mutluluk veren bir dünya istediklerini anlatmaktadır.

KADIN AKLI

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun diğer bir edebiyat yazısı ise; Kadın Aklıdır. Nazif Süleyman bu yazısında şunlardan bahsetmektedir: "Saçı uzun akli kısa " deriz. Bu vecizeyi! Yumurtlayan zatı muhterem kimdir bilmiyorum ama, herhalde kadın saçlarının topuklara

kadar uzandığı eski devirlerde, kadınların elinden çok çekmiş, bir kötümser tarafından söylenmiş olmalı.

Kadınlarımız, genç kızlarımız şimdi saçlarını kırpa kırpa ense köklerine kadar getirdiler, daha güzel mi oluyor böyle, zevk meselesi. Saçlarını bazıları koyun saçı gibi kıvrır kıvrır kıvırtıyor da. Saç, baş tuvaleti en azdan asrın modasından çeyrek asr geride olsa bile maşallah yerinde. Peki, ama ne oldu sanki saçlarını kısaltmakla aklıları uzadı mı?

Kadın, akıllı olmaktan ziyade kurnazdır der dururuz. Ben buna da pek inanmıyorum. Avanaklara göre böyle olabilir, fakat pek kurnazlıklarını göremiyorum. Erkeklerin kurnazlığı, yalan, dolan, dalaveresi yanında kadın kurnazlığı solda sıfır kalıyor. Zeki de değiller diyemeyiz. Hele birçok hususlarda onlar bizden daha oturaklı, daha akıllı, uslu, akılları daha başındadır. Biz erkeklerin akılları ekseriya başka yerlerde, havaî ve vurdumduymaz insanlarız. hiç olmazsa kadınlarda bir mesuliyet duygusu, bir ocak ve aile sevgisi var. Erkek öyle mi ne kadar oturaklı olursa olsun gözü gene dışarıda. Fazla ileriye gitmeyelim. Esasen gaye kadınla erkek arasındaki fizikî veya ruhî ayrılıklara temas ederek bir takım neticeler elde etmek değildir. Hiç şübhesiz onların da akılları var, bizimde akılsızlarımız. Hele bu asırda gerek fen ve gerek ar sahasında bizden geri kalır yerleri yok. Peki derin düşünebileceklerini iddia etmeyeceğim. Zira her zamanki kanaatim değişmez. Akıllı kısa dediğimiz kadının fikri mekanizması muayyen bir derinlikten öteye geçmediğine inanıyorum. Kadınlardan hiçbir devirde göze batar bir filozof yetimemiş olmasının sebebi de bundandır.

Kadın erkekten fazla pratiktir ve daha fazla menfaati olduğu şeylerle alâkadar olmayı tercih eder. Cinsi lâtifle aramızda esaslı bir fark varsa o da şu olabilir : “ Kadınlar kalplerine göre, erkekler ise kafalarına göre “ hareket ederler. Aşk işlerinde becerikli olmaları bundandır.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda, uzun saçlı kadınların akınlın kısa olduğunu iddia etmektedir. Fakat hiçbir alakası yoktur. İster uzun olsun, ister kısa olsun kadınlarımız hayatta vazgeçilmez en önemli bireylerdir. Çünkü onlar aileyi kurarlar, yuvanın düzenini sağlarlar, çocukların bakımı ile ilgilenirler. Toplumumuzda söylenen söz vardır: “ yuvayı dışı kuş yapar.” Bu çok doğru bir sözdür. Bu demektir ki yaşamımız onlarla başlar onlarla biter. Hayatımızın ayrılmaz en önemli bireyleridir.

ALLAHSIZLAR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise Allahsızlardır. Nazif Süleyman, bu yazısında şunlardan bahsetmektedir: Cuma gün fikir sayfamızla çıkan gayet olgun bir yazısında büyük bir Türk mütefekkeri Peyami Safa Shakespeare'nin birkaç mısrasıyla son devrin en büyük dünya romancılarından Aldus Huxley'nin “ Time Must Hve A Stop “ adlı romanına temas ederek diyorki : “ Bu kitap Demokrasi, Faşizm, veya Kominizim, bütün içtimâi siyasî akidelerin nafîleliğini ilân etmekte ve hepsinin yerlerini ilâhi temel üzerine çevrilmiş bir dil kattan doğacak yeni bir dini düşünceye bırakması gerektiğini söylemektedir. .

Geçen gün bir gazeteci arkadaşla konuşuyordum, bir gazeteden gazetesi için Niçe'ye dair bir şey kesmişti. “ Niçe'yi okudunuz mu? “ dedi. “ Hayır “ dedim. “ Fakat yanılmıyorsam Felsefesinin esasını kuvvet etşkil ediyor. Yalnız kuvvetlilerin yaşayabileceği iddiasındadır. Bir takım konuşmalardan sonra “ Komunizme “ geldik ve gazeteci bir dost komunist olduğunu itiraf etti. Her şeyi madde ölçüsüne vuruyordu. İnaniyordu ki insanların midesini doyurmak, sırtını bütünlemek ve ona iyi bir şekilde karnının doyurmanın onlara kâfi geleceği kanaatı onda kökleşmişti. Gerçeği inkâr ediyordu. Yani zekâsının projektörü maddedn daha ötesini aydınlatamıyordu. Bizi kuşatan hayat ve eşyanın kalbine inmeyi – bunu yapabilse bile – lüzumsuz buluyor. Bunu yapmak zahmetini göstermiyordu. Onunla münakaşa etmenin hiçbir netice doğuramyacağı pek tabiiydi. Fazla ileriye gitmedim. Bu çeşit düşünceler malesf asrımızda gittikçe çoğalıyor veya çoğalır görünüyor. Bugünkü dünyamız maddî alanlarda dev adımlarla ilerlemesi ne rağmen, büyük manevî bir yıkılışa doğru kayıyor. Her maddî adım, hakikî varlığımızla, gerçekte, sathi ve yabancı varlığımız arasında geniş uçurumlar açıyor. Gözlerimizi maddeden öteye çevirip, eşya ve hâdisatın kalbine nüfuz etmeye lüzum görmüyoruz. Zira kendi kendimizi kaybetmiş bir vaziyetteyiz. Gerçek, yani “ Biz ve ötesi “ artık bizi alâkadar etmiyor. Zira vicdanlarımız tanrı sevgisini kaybetti. Her şeyi madde ölçüsüne vuruyordu. İnaniyordu ki insanların midesini doğurmak, sırtını bütünlemek ve ona iyi bir barınacak bir yer temin etmekle onları mes'ut yapabilirsiniz. Herkese dünya istihsalinden hissesine düşeni veriniz ve dünya bir cennete dönecektir. “ Ruhî kıymetler hakkında ne düşünüyorsunuz “ dedim. “

“Ruh diye birsy yok dedi.”

“Bunu bana nasıl isbat edersin? “

“Peki Allah ve Din terâkiniz? “

“İbadet etmiyorum ve Allahı düşünmüyorum “

“ O halde Gerçeğe nasıl varacağız! “

Eliyle bir haraeket yaptı:

“ Gerçek “ dedi , “Şimdiye kadar Gerçeğin ne olduğunu düşünmek lûzumunu hissetmedim. Gerçeğin ne olduğunu kim biliyor? “

“O halde mes’ut musnuz? “

“ Tamamiyle “

Bu arkadaşla münakaşa boştu. Bir defa bütün manevî kıymetleri inkâr ediyordu. Allah ve dinin lûzumsuzluğuna inanıyordu. Gerçek, yani “ biz ve ötesi “ artık bizi alâkadar etmiyor. Zira vicdanlarımız Tanrı sevgisini kaybetti. Zira Gerçek endişesi yerini “ Rahatlık “ duygusuna bıraktı.

Hayatın ve inasanların tekâmül seviyesini para ve maddî servetle ölçüyoruz. Fakat bunda hayert edilecek bir şey yoktur. Bu dünya insanlığın başına birçok gaileler açan iki harbin doğurduğu manevî safelatin kıymet buhranının tabîî bir neticesidir. Allah ve Gerçek sevgisinin hayatımızın “Saadetinde “de oynayabileceği önemli rolü idrak edmiyoruz. Zira Allah sevgisi yerni para sevgisine, din yerini imansızlığa, sevgi yerini nefrete terk etti.

Manevî kıymetleri, Gerçek ve Allah sevgisini hiçe sayan bugünkü dünya nizamı ilelebet devam edemez. Büyük bir insanlık inkılâbının, büyük bir hayat değişikliğin

eşiğindeyiz. Gerçek uzun zaman karanlıkta kalmaz, ergeç hayatımızı aydınlatmaya başlayacak ve bizi doğru yola sevkedecektir. Bunu anlayabilmek için insanın hiç de bir Peygamber olmasına lüzum yoktur.

Burada anlatılmak istenen: İnsanların yarattığı komünist düşüncesiyle, maddeye olan bağlılıktan dolayı insanlarda Allah sevgisinin kötülediğini artık insanların mutsuz, vicdansız bir hâle geldiğini dile getirir. Manevî yıkımın hakikî varlığa yabancıyız. İnsanlarda Allah sevgisinin köreldiğini ve insanların başka şeylere inandığını görüyoruz.

ŞİİR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Şiirdir. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Geçen sayımızda şairin ilâhi sırrını açan bir kahraman olduğunu söylemişti ve şairle Peygamber arasında bir mukayese yapmıştık. Halbuki bir kahraman şair olmak için şüphesiz hakiki şiirler yazmak lâzım ki bu da bizi şu sorguya ulaştırıyor. O halde şiir hakiki şiir nedir? Mademki şair İlâhi sırrı açan bir kahramandır. O halde şiir de bu düşüncelerin bir kelime topluluğu içinde bir musiki gibi kulaklarımıza çarpan sesidir. Yani bir şarkıdır. Belkide bu sebebdendir ki Carlyle şiire (musikal thought muzikal düşünce fikir diyor) . Carlyle bu düşüncesinde tamamiyle haklıdır. Ve Şiirin her şeyden evvel müzikli bir düşünce olması icap eder. Mamefi insanların düşünce ve zevklerine göre şiir telâkkiside değişmektedir. Herkes şiiri aynı mânâda almıyor. Zaman boyunca münekkidler bu hussusta çeşit şeyler söyleyip , çok şeyler yazdılar. Böyle olmakla beraber bir parçanın şiir olabilmesi için onun her şeyden evvel bir musiki halinde ifade edilmesi şarttır. Şimdi bu hususta son zamanların Alman münekkidlerine temas edelim. Ondan sonra on doğru bulduğumuz cevherlerde, bütün düşünce ve ifade bakımından, bütün kavradığı mânâ bakımından muzikal ise o zaman şairane olur. – eğer değilse, olmaz. Muzikal kelimesinin çok pek çok ihtiva ettiğine temas ederken Muzikali düşünceyi şu şekilde izah ediyor ; “ Bir muzikal düşünce bir şeyin kalbinin derinliklerine kadar nüfuz eden? o şeyin bâtinî esrarına, yani o şeyin içinde saklı duran melodiye, - ki o şey bu melodiden dolayı var olmaktadır ve bu dünyamızda olmayan hakkı bulunur – varan bir dimağ tarafından söylenen bir düşüncedir. Diyebiliriz ki batınî şeyler melodiyi ihtiva eder; ve bittabî kendi kendilerini Şarkı halinde izah ederler. Şarkı kelimesinin mânâsı derindir. Bize mantıkî kelimelerle

musikinin üzerimizde yaptığı tesiri izah edecek birisi var mıdır? Bu bir çeşit yumuşak ve esrarlı konuşmadır ki bizi sonsuzun kenarına götürüyor ve bakışlarımızı dakikalarca bu sonsuzluktan ayırmıyoruz..

Bütün derin şeyler şarkıdır. Sanki de bizi teşkil eden esas öz Şarkıdır. Sanki bütün diğer şeyler şarkı ve kabuldan ibaretmiş gibi Bizim Bizim ve her şeyin esas unsuru budur. Şiire, o halde Müzikal düşünce diyeceğiz. Şair bu tarzda düşünen kimsedir. Sonunda her şey zekânın kuvvetine bağlanır; bir insanın samimiyeti ve görüş derinliğidir ki onu Şair yapar. Carly, bu düşünceleriyle tamamiyle haklıdır. Ve şiirin herşeyden evvel musikili bir düşünce olmasını ister.

Burada anlatılmak istenen: Toplumumuzda şiir, hakikî midir yoksa hakikî şiir yazmak gerekir mi diye tartışılır. Şiir, musikidir. Şiir de önemli olan musikidir. Şiir, zengin kelimelerle ve zengin düşüncelerle yoğrulmalıdır. Şiir, bize derin bir mana vermelidir. Bu demektir ki şiir toplumumuzda önemli bir sanattır. Düşüncemizin ve duygularımızın kaynağıdır.

HAYATIN ALTINI

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Hayatın Altınıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunları anlatmaktadır: President Bayard Dodge'un adamıza gelişi bana verdiği konferanslardan birini anlattı. Uzun uzun konuşma ve sonunda bütün söylediklerini kısa bir cümlede hulâsa etmişti. O zaman bu cümlenin ifade ettiği geniş manayı pek kavrayamamıştım. Şimdi aradan yıllar geçti ve bunu daha iyi idrak edebiliyorum. Esasta fikir o kadar kuvvetliydi ki hâlâ dimağımda eski cahilliğiyle yazıyor. Konferans a'elade bir hikâyeyi anlatıyordu.

Vakıtle Bağdatta fakir bir kunduracı varmış. Fakir; fakat gayet cimri bir adam. Bütün gün, bütün gece çalışır, uğraşır ve boğazından artırdığını bir yere istifler ve sonunda onları altına tahvil edermiş. Yıllar geçtikçe altınları çoğaltmaya ve zenginlemeye başlamış. Zenginledikçe hırsı ve cimriliği artmış. Okadar ki herkes ondan kaçmaya ona nefretle

bakmaya başlamış. Zira bu adamın ne kendisine ne de kimseye bir faydası varmış. Bütün gayesini altın istiflemeye tercih etmiş. Ve sonra adamda bazı değişiklikler fark edilmeye başlamış. Bu değişikliğin zamanla adamın bu çocuğa olan sevgisinden meydana geldiğini herkes anlamaya başlamış. Bu sevgi gittikçe derinleşerek yepyeni bir safaya girmiş ve adam yanındaki çırağı bir oğlu gibi sevmeye başlamış. Bu sevgide o zamana kadar ne para, ne altının, ne herhangi bir şeyin vermediği bir zevki bulmaya başlamış. Yani adam âdetâ yeniden hayata doğmuş, altının yıllardır ona veremediği saadeti bu sevgi fazlasıyla vermeye başlamış. Onadan sonra adamın karakterinde büyük bir tahavvülât olmuş. İnsan içine karışmaya, herkese iyilik etmeye, herkesin sevgisini kazanmaya başlamış ve bir zaman gelmiş ki Bağdatın en sevilen insanı olmuş. Presidont Dodge bu hikâyeyi kendine has yumuşak ve içten gelen sesiyle anlattıktan sonra aynen hatırladığım şu veciz sözlerine son vermişti: the lip of ilfe is the joy of being tore. Evet, bütün hayatımız boyu maddi zevkler, para, altın peşinde duruyoruz. Hâlbuki hakikatta hayatta en büyük saadet kalplerde yer etmektir. Herkes tarafından sevildiğini bilmektir. Bir insanın büyüklüğünü, insanın kalbindeki yeriyle ölçmek en doğru milyardır. Fakat bunu idrak edebilmek için, bu zevki tatadarak lâzımdır. Evet, hayatın altını sevgidir, sevilmiş olmanın verdiği zevktir.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda insanlar fakirken eli açık, sevecen, insanlar tarafından sevilen bir insan oluyor. Fakat para kazanıp zenginleştikçe cimri olup kimseye yüz vermeyen, aşağılayan bir insan oluyorlar. Önemli olan bu dünyada para değildir, manevî değerdir. Fakat insanlar bunun farkında değildir. Oysaki en büyük saadet manevî değerlerdir.

SANATKÂR OLMA ZEVKİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Sanatkâr Olma Zevkidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunları söylemektedir: Halk tarafından ekseriya bir deli olarak tanınan sanatkârın şu çile ve ızdırap yüklü hayatta nâsib nedir? Düşünceleriyle Gerçeğin elinde her an cehennem azabları içinde kıvaranan, hiçbir ruh, huzur ve sükûnuna kavuşmayan şu çile kar insan- şu deli, zoli her ne isterseniz deyiniz – sanatkârın bu hayattan sonunda elinde kalan nedir? Yaşamakta bulunduğu zevk nasıl bir zevktir?

Sanatkâr; sanatı sanat yapan için maddî bir refaha kavuşmasına imkân yoktur. Zaten madde onu tatmin edmediğinden , “ Rahatlık ve para “ ölçüsüyle milyarladığımız saadet, aldatici saadet onu hiçbir zaman mesut edemez. O paraya, zenginlik ve refaha önem vermez. bu sebepten de onun hiçbir zaman zengin olmasına imkân yotur. Yıllarca göz nuru , yıllarca fikir ve ruh yorgunluğu pahasına meydana getirdiği bir eseri .. Ah bunu, ancak sanatkâr olan bilir Bu. Sanatkârın doğduğu günden içinde bulunan ve yarattığı nisbetle içinde büyüyen üstünlük duygusudur. Sanatkâr ne kadar mütevazı olursa olsun, üstün olduğuna, diğer insanlardan farklı olduğuna inanan bir yarı _ ilâhtır. Evet, bir fırça darbesiyle bir bez parçasının üzerine, zaman boyu yüz binlerce insanı hayranlık ve ikence içerisinde bırakacak mucizevî bir ressam, üstün bir insan, bir yarı- ilâh değil de nedir?

Bestelediği bir parça yüz binlerce insanın dudaklarında dolaşan ve zaman boyu milyonların ruhunu besleyen bestesi ebediyen yaşayayan bir insanın bir yarı- ilâh değil de nedir? Yazdığı üç beş mısra ile bir avuç kelime topluluğu ile, bir avuç kelime topluluğu ile kütleleri büyüyen mısraları dudaklardan dudaklara, gönüllerden gönüllere bütün zaman boyu dolaşan ve yaşayan bir insan yarı- ilâh değil de nedir? Bu üstünlük duygusunun bir yarı ilâh sezişinin zevkini tatmak için ancak bir sanatkâr olmak gerektir ve bu zevk sonsuzluk kadar sonsuzdur. Ne mutlu bu gibi bahtiyarlara!

Burada anlatılmak istenen: İnsanların parayla mutlu olamayacağını, sanatkârın resme kattığı manevî değerlerin daha kıymetli olduğunu anlatmaktadır. Hayatta önemli olan manevî değerlerdir. Maddiyatın o kadar önemli değildir. Fakat toplumumuzda insanlar bunun farkında değildir.

GENÇLİK

Nazif süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazatesindeki edebiyat yazısından bir diğeri ise; Gençliktir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Kanların kaynaştığı, kalplerin heyecanları doldurduğu herşeyin pembe ve mesut görüldüğü çağ gençlik, sen ne güzelsin.

Gençlik bir cemiyetin göz bebeğidir. Saatte dört yüz mil süratle bulutların üzerinde uçan denizlerin altında bilinmedik ülkeleri dolaşan, Himayeleri, Şimal kutbunun buzlu ovalarını aşan, insan girmemiş ormanlarda her güçlüğü yenerek yol alan gençliktir. Tank ve topu kullanan, zırhların içinde dört denizi tarayan, cephede dövüşen, ölen ve öldüren, yapan ve yıkan gençliktir. Bir milleti yükselten veya bir milleti inkıraza sürükleyen, gençliktir. Seven ve sevilen, hayatın bütün zevkiyle gülen veya ağlayan gençliktir. Ele avuca sığmaz, el ve avuçta duramaz olan, bulduğu her yeni şey karşısında daha yenilerini bulmak için hevesiyle çırpınan, çalışmaktan, didinmekten, mücadeleden yılmayan gençlik. . Omuzlarına yüklenen, yükselmek ve yükseltmek idealiyle kalbi çarpan, her fedakârlığa göğüs gererek icabında bağlandığı bir iman ve akıde için canını seve seve veren gençliktir. Bu sebeptendir ki gençlik her zaman için baş üstünde taşınır. İhtiyâr nesillerin bütün gayesi, gençliği tercih edilmiş, bütün teselli ve ümidi gençliğin üzerinde toplanmıştır. Bütün gayretlerin hedefi odur.

Gençlik; doğru, dürüst, ahlâklı ve çalışkan yetiştirilirse bir cemiyetin geleceğine cemiyetle bakabilir. İhtiyar nesiller, gözlerini hayata kapamak üzere olanlar, vazifelerini yaptıklarına inanarak mes'ut ve bahtiyar olabilirler. Acaba bizi yetiştirenler üzerine aldıkları mes'uliyetleri müdrik midirler? Acaba bizi yetiştirenlere şimdiye kadar bu dünyaya başboş çıkarıp atmaktan başka ne yaptınız diye sorarsak ne cevap vereceklerdir? Gençliği tercih edenlerin evvlâ kendi üzerlerine çevirmeleri daha yerinde olmaz mı ?

Burada anlatılmak istenen: Gençlik, toplumuzda en güzel şeydir. Dürüstlük, doğruluk, sevecenlik gibi duygular hep gençlik yıllarında yaşarız. Hayatımızın en dolu dolu günlerini bu yaşlarda yaşarız. Fakat toplumuzda böyle doğru dürüst bireylere rastlamak zordur. Hayatımızda böyle bireyler görmek istiyorsak onları bu doğrultuda yetiştirmek için çaba göstermeliyiz.

HÜRRİYET APARTMANI

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Yarın Gerekli Temsil, Hürriyet Apartmanıdır. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında

şunlardan bahsetmektedir. Sedat Simavi'nin Türkiyede bir hayli alâka toplayan Hürriyet apartmanı piyesi yarın akşamlar Öğretmenler Kurumu tarafından sahneye konacak.

Hürriyet Apartmanı, alelâde bir eser olmadığından onu uydurma cümlelerle methetmeye lüzum yoktur. Dünyanın dramatik eserleriyle kıyaslandığında fevkalâde değilse bile, hoş tatlı bir eser. İyi oynanırsa güzel olabilir. Esasen bir eser baş eser olsa bile eğer iyi oynanmazsa neye yarar! Her sanat kolunda olduğu gibi dramda da bir temel, bir gelenek lâzımdır. Sağlam esaslara dayanan, bilgi ve kültürün beslediği bir sanat geleneği. Bizim sahnemizin, cemiyetimizin, sanat ve temsil anlayışımızın nasıl olduğu ise malûm. O halde öğretmenlerden imkân dışında bir temsil beklemek safdililik olur. Yarın akşamki temsilde Bn. Merdiye oyunun siklet merkezini teşkil etmektedir. Mamafî hassa ve hakiki aşık bir genç kız rolünü ne kadar bir muvaffakiyetle dramatize edebilecek, bu hususta kesin bir şey söyleyemeyiz. Dha evvel bu kadar ağırbaşlı bir rol almış değildi. Birdenbire kalıp değiştirebilirse, bu onu hakiki sanatkâr olduğunu gösterecek. Kanatıma göre rolünü hakkıyla karakterize edebilirse. Hürriyet Apartmanını bir "Falso" olmaktan kurtarabilir. Diğer taraftan genç avukat rolündeki gencin sahne tecrübesi acaba onu ne dereceye kadar böyle ağır bir rolün mes'uliyetine hazırlamıştır? Ve asıl mühimi gayet çetin olan Paşa rolünün karakterizasyonu ne şekil olacak? Kanatıma göre mes'uletin büyüğü sahneye koyanın omuzlarındadır. Bir hayli başrolde bulunmasına rağmen, sahneye eser koymakla, temsil etmek arasında büyük bir fark olduğu nazarı itibara alınır; Lutfi Ekenoğlu 'nun bu işte alacağı numara nedir? Bütün bunları merakla bekliyoruz. Herhalde Hürriyet Apartmanı bazılarının sanat kabiliyet ve kabiliyetsizliğini gösteren çetin bir imtihan olacaktır. Bu husustaki kat'i hükümler vermeyi eseri gördükten sonra Kulis Kurduna bırakacağız. Yalnız her temsilimizde göze çarpan şu berbat falsolardan kaçınılırsa, herhalde iyi bir şey meydana çıkacak: Aşırı kol ayak hareketleri, sahnenin bir ucundan öteki ucuna mütemadiyen yürümek, gözlerin daima yerinde tutulması, oyunun en acıklı yerinde gülmek, uydurma ve bayağı sözler ilâvesi ve insanın sinirlerini bozan gayri tabii bir ses tonu. Zor nikâh komedisinin detulûata kaçmamasını temmennî etmekten kendimizi alamıyoruz.

Burada anlatılmak istenen: Sanatın güzel olması için sağlam temellere dayanmalıdır. Belli bir kültür ve bilgi birikimiyle olmalı ve tecrübeli gençlerin elinden geçmelidir. Böyle olduğu müddetçe sanat güzel bir hale gelir.

KÜLTÜR VE MEDENİYET

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Kültür ve Medeniyettir. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Kültür ve Medeniyetin mânâ ve mahiyeti ekseriya karşıtı ve bu iki kelimeyi yalnız olarak sık sık kullanırız. Kültürü, medenî insan veya meden millet, kültürlü millet deriz. . Hakikatte bu iki kelimenin kastettiği mânâ birbirinden tammiyle farklıdır. Genel olarak medeniyetle , kültür arasındaki farkı biliriz : Medeniyet materialist bir başarıdır.; Kültür dediğimizde ise dinî, akademik ve mistik bir başarı aklımıza gelir.

Birçok kimseler medeniyet ve kültür arasında tesadüfî birliği olduğu kanaatinde. Onlara göre medeniyet, olgun bir meyva ve kültür de bu meyvaya ilâve edilen bir çiçektir. Onlar size şöyle diyecektir: Medeniyetinizi sağlam bir temel üzerine kurup inkişaf ettiriniz ve kültür, sağlam bir binaya ilâve edilen bir zirve gibi, bir medeniyetin üstündedir. Bu sebeptendirki, bir kültür halka “İsmarlama “ zorlanamaz.

Kültür genel olarak müce rettir; HAYATI YAŞAMAYA DEĞER yapan gayri muayyen bir hususiyet; fakat kültürü mü şahhas bir çerçeve içerisinde de ifade edebiliriz; bunlar arasında en göze çarpan büyük edebiyat, büyük mimari ve büyük resim de vardır. Burchardt muasır medeniyetimizin esas gayretinin, genel hayat seviyesini çoğaltmaya tercih edildiğini ve modern dünyanın idealini en yakın bir şekilde ifade eden kelimenin “Büyüklik” ve “Ahlaklık “ olduğuna işaret etmiştir. Ekseriyetin böyle bir kanaat taşımasını kusurlu görmemelidir. Zira bir cemiyette “ Kültür “ tamamiyle sun’i bir şey manasına gelmektedir: yani halktan ve halkın içinde bulunan bir kültürün meyvası elde edilen bir çiçektir. Onalar size şöyle diyeceklerdir; Medeniyetinizi sağlam bir temel üzerine kurup inkişaf etmelisiniz ve kültür, sağlam bir mânâyâ ilâve edilen bir zirvedir. Bir medeniyetin üzerine kendiliğinden ilâve olucaktır. Halbuki hakikat hiçte böyle değildir. Zira kendisini koruyacak yüksek ve yekpare bir medeniyeti olmaksızın da bir kültür var olabilir; sırasında ise medeniyetin doğuşu var olan bir kültürü mahvedebilir. Medeniyetin tam bir tarife ihtiyacı yoktur. Medeniyet meyvası bir sosyal organizasyonun mecmuasıdır: Servet, sâadet ve maddi başarılarıdır. Kısacası medeniyet bir memleketin “ Hayat Seviyesidir.”

Kültürün bünyesi ise kadar aşikâr değildir. Burckhardt kültürü : “ Kendi ihtiyar ve irade ile meydana gelen ve beşerî ve icbarî bir otorite üzerine iddiâ etmeyen, fikri inkiafların heyeti mecmuası olarak “ târif etti. Kültürün tarifindeki güçlüğü Burckhard’tın ifade etmek isteme hususiyetlerde ile görebilir. İhtiyarî olmaklık, tenevvü serbestlik hakikî bir kültür karakteristikleridir ve işte buna işaret etmiştir. Ekseriyetin böyle bir kanaat taşımamasını kusurlu görmemelidir. Zira bir cemiyette “ Kültür “ tamamiyle sun’i bir şey manasına gelmektedir: Yani halktan ve halkın yaşama tarzından fırlayan bir şey değı de, tahsil ve propaganda yoluyla bu yaşama tarzında zorlanan bir şey. Bu mânâda alındığında kültür; üniversiteler, akademiler, öğretmenler ve genel olarak kültürü yapanlardan müteşekkil birbiriyle alâkadar toplulukların heyeti mecmuasıdır. Bu profesyonel topluluklarda muayyen bir bilgi an’anesi; geçmişin sanat ve edebiyatının muayyen bir kıymete ircaı zevk manzumesi içinde formullenmiş; bir an’anenin bir klavuz ve model olması bakımından söylenecek çokşey olmasına rağmen, alelâde bir insan bunun günlük hayatıyla herhangi bir alâkası olmadığını kabul etmekte tamamiyle haklıdır. Zira onu bilgiye klavuzluk eden asrımızın sosyolog, psikolog, tarihçi veya politikacıları cemiyetlerin hayat ve ölümünün altında yatan sebepleri ve bu yıkılıştaki kültür ve medeniyetin oynadığı bazıları da vardır her yerde devamlı bir şekilde olamazlar. Daimi hareket halindedirler. Bütün ömürleri dolaşarak geçirirler. Diğer taraftan öyleleri var dört duvar arasından dışarı çıkmak istemez. Bütün bunları günlük işiyle evi arasında geçer. Sabah kalkıp işine gidecek, akşam evine dönecek, sonra bir kulup veya kahvede biraz dedikodu... Ertesi gün ve daha ertesi günler aynı şeyler. Bu gibileri bulunduğu ve kasaba veya şehri bile hakkıyla bilmez, gözleri dünyaya kapalı yapar. Bütün bildiği içinde kapalı bulunduğu mahdud yere bütün dünyası bu yerden ibarettir. Bilhassa Şark bu çeşit insanlalarla doludur. Bize göre gezi, dolaşma, yenedünyalar ve yeni iklimler bulmak faydasız olduğu kadar da boş ve mânâsızdır. Geçinip gidiyorsun ya dünya nene gerek, otur efendim oturduğun yerde: İşte dış dünyaya karşı zihniyetimiz. Bir aileden bir fert eksilme görsün , bev bir kara yas bağlar ; ağlamalar , hıçkırımlar , matemler .. Uzağa denizdeki tahsile namzed bir genç değil de bir cenazedir. Hâlbuki bir İngiliz veya Amerikan bu vaziyet karşısında az çok azap duysa bile bunu tatlı bir tebessümle örter, oğlunu veya aile ferdinin teşebbüsünü sekteye uğratmamak için neşesini muhafaza eder. Matem bir tarafa ev bir bayram yerine döner. Netice itibariyle bütün söylemek istediğim bununda üzerimizdeki meskenet ve yaşamak iradesizliğinin tabî bir tezahürü olduğudur. En küçük bir ayrılğa karşı dayanamayacak kadar zayıf insanlarız. Gençlerimizin çoğunun müteşebbis ve atılgan insanlar olmamasının bir

sebebi de budur. Hâlbuki gezmek yenedünyalar ve yeni insanlar görmek, bugün, bir kâmil insan için bir ihtiyaç halini almıştır. Hayatı zenginleştirir, tecrübeleri çoğaltır. Gezmek, insana düşünmesini öğretir. Hyata karşı daha fazla bir bağlılık yaratır, mücadele ve çalışmak zevki verir. Gençlerimiz seyahatı bir ihtiyaç haline getirmelidir.

Burada anlatılmak istenen: Kültür ve medeniyet birbirinden farklı ve birbirinden ayrılamayan hep bir arada kullanılan kavramlardır. Kültür, hayatı yaşamaya değer yapan manevî bir kavramdır. Barışın, mistiğin simgesidir. Medeniyet ise; bu kültür üzerine inşa edilen bir bina gibidir. İkisini birbirinden ayıramayız. Bir bütün halindedir. Toplumuzda sağlam bireyler yetiştirmek istiyorsak bu iki kavramı göz önüne almalıyız. Böylece toplumumuzda sağlam bireyler olur ve saadet ve mesut bir hayatı yaşarız.

İNSAN VE KUVVET

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; İnsan ve Kuvvettir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Hakkın her zaman zarif tarafta olduğuna inananlardanım. Binaenaleyh her davada ve her zaman zaifin tarafını tutarım. Bu benim değişmeyen bir prensibimdir.

İnsanoğlu doğuştan kuvvete âşıktır. Yüzde doksanimiz kuvvetlinin taraftarıyız. Çünkü hayatımızda hepimizi alâkadar eden en esaslı mesele menfaattir. Menfaatimizi sağlayabilmek içinde kuvvetlinin tarafını tutmak zorunda kalırız. Büyük adamlar, ihtilâlciler, namlarına âbide dikilen, kasideler yazılan ve takdirle anılan büyük inasanlar, mücahitler her zaman kuvvete karşı koyan insanlar olmuşlardır. Tarih böyle insanlarla doludur. Kuvvete karşı sen haksızsın diyen, demek cesaretini gösteren insanlar haddizatında en kuvvetli insanlardır. Hak kuvvetle olabilir mi? Kuvvet haksız bir iş yaptığında yani kuvvet hakkı eline aldığında ki daima böyledir, ne yapabilirsiniz? Aksini iddia mahiyetinize sebep olacaktır. Ve eğer siz kuvvet karşısında hakkı haykırarak kadar cesur değiseniz – ki insan yığınlarının yüzde doksan dokuzu değildir – kuvvete “ Evet efendim haklısınız “ demekten başka ne yapabileceksiniz? Hakiki bir inasni, tam bir kıymet ölçüsüne vurmak, herhangi bir insanın kıymet derecesini hükümlendirmek, zannedildiği kadar güç bir mesele değildir. Bir insanın ne dereceye kadar bir insan olduğunu anlamak mı istiyorsunuz: Ona muvakkat bir zaman için kuvvet veriniz.

Göreceksiniz ki yaradılışında bir zafiyet, bir cesaretsizlik varsa, o insan, alelâde bir insandan ibaretse, hemen değişiverecektir. Zayıf bulduklarını ezmiye başlayacak, kuvvetlilere karşı olan hayranlık ve tabasbusu artacaktır. Kuvvet eline geçtiği zaman hiç değişmeyen insan, yani kuvvetli olduğu zamanla zayıf zamanı bir olan insan; İşte en hakiki insan budur. Fakat ne kadar nadirdir bu çeşit insanlara rastlamak.

Kuvvetli olmayı istemek her insanın hakkıdır. Fakat bu kuvveti bir kırbaç gibi zayıfların sırtında kullanmak, onları ezmek için değil, bu kuvveti her ferdin refah ve saadeti sağlayacak müşterek bir insanlık ideali uğruna kullanmak için, istemeliyiz. Kuvveti iyilik, doğruluk, güzellik için, kalplerde bir sevgi yaratabilmek için, istemeliyiz. Hayatta en büyük başarı kalplere yer edebilmenin sırrına varmaktır. Zira kuvvet fani, sevgi ebedidir.

Burada anlatılmak istenen: Her insan kendisi zayıf olduğu için ya da menfaati için kuvvetli veya güçlü insanların yanında yer alır. Menfaati için güçlü taraf haksızda olsa onun yanında olur. Bu tür şeylerin toplumumuzda yanlış olduğu halde insanlarımız tarafından menfaati uğruna böyle davranışlarda bulunduğu görülür. Toplumumuzda bir başka görülen durum ise, insanlar kuvvetli insanların yanında yer alınca zayıf insanları ezmektedir. Toplumumuzda bu tür şeyler yanlıştır. Zayıf insanları ezmemeliyiz, kuvveti de menfaat için değil iyilik, doğruluk, insanın kalbinde sevgi doldurmak için tercih etmelidir. Fakat ne yazık ki toplumumuzda bu tür şeyler ender rastlanır.

YAZ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Yazdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Bu satırları yazarken başımın üzerinde küme küme bulutlar, yağmur yüklü iklimlere yol alıyor. Hava hergünkünden

Daha serin. Güneş bir müddet bulutların arkasından donuk bir aydınlık veriyor ve sonra tekrar gülen yüzünü gösteriyor.

Mevsimlerin değişmesi ne güzeldir. Ben mevsim değişmesini hislerimle duyar, adeta ellerimle tutarım. Her değişiklikte sanki de kalbime bir iğne batırılmış gibi içime bir acılık çöker. Havadaki bu değişiklik Sonbaharı müjdeliyor. En sevmediğim mevsim. Yakında yaza veda edeceğiz. Yaz, güneş, deniz ve pürüzsüz, berrak, gökler mevsimi. Yaz, çam, orman, rüzgâr, meyve ve aşk mevsimi. Yazı en çok sevmeme sebep, daha ziyade bir savunma, medeniyetten uzaklaşma, tabiileşme ve tabiata dönüş mevsimi olmasıdır. Cemiyetten uzak, bir dağ başında veya deniz sahilinde tabileşmek. Sırrımızdaki bütün yükleri atarak, hafif bir mayo ile kalmak, bütün vücudumuzu güneş, hava, kum veya suya arz etmek, zevkli olduğu kadar da sıhhidir. Bütün yorgunluğunuzu unutuyor, rahatlık ve yaşamak arzusunun bütün varlığımızı kalpladığını his ediyorsunuz. Kapalı evlerde, günlük hayatımızı bağlayan dairelerde, Dükkânlarda, kulüp ve kahvelerde zamanın bizi öldürmesine o kadar alışmışız, o kadar kendi kendimizden uzaklaşmışızki, tabiata döndüğümüzde çocuklaşıyor, içimiz içimize sığmayan bir hal alıyoruz. Tabiat bizi varlığımıza inandıran ana, tabii olmaklık en büyük saadet. Birçok tabiiyun ve ilim adamlarının çıplak yaşamış olsa insanların daha sıhhatli ve daha uzun ömürlü olacakları iddaiasına inanıyorum. Medeniyet tekâmül ettikçe bizi sunileştiriyor. Almanyada, İngilterede, Fransa ve şair yerlerde bir zamanlar alıp yürüyen çıplaklık cereyanı ne haldedir bilmiyorum. Aralarında en büyük ilim ve fen adamlarının da bulunduğu bu cemiyetlerin güttükleri gayeyi, insanı tabiata döndürmek ve daha sıhhi bir insan nesli yetiştirmek bakımından gayet yerinde buluyorum. Memleketimizde de bir çıplaklar cemiyeti olsaydı. İlk azalarından biri de ben olacaktım. Evet, yazı seviyorum. Çünkü yaz bir acılıp, sacılıp dökölme mevsimidir. Tabiat anamızın bizi en güler bir yüzle karşıladığı ve en cömert bir şekilde bağrına bastığı bir hava, güneş, su, renk ve ışık mevsimi, bir hayal ve aşk mevsimidir.

Burada anlatılmak istenen: İnsanların en sevdikleri mevsimdir. İnsanların koşup oynadığı, içini sevinç kapladığı, dışarılarda kahvehane gibi yerlerde dolaşıp güzel vakit geçirdiklerini anlatır. Fakat yaz ayın bitince insanların içindeki sevincin yerini hüznün aldığını, insanların hava soğuk olduğu için dört duvar arasında kalıp mutsuz olduğunu anlatmaktadır.

SEYAHAT İHTİYACI

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz Gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise; Seyahat İhtiyacıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Bazı

insanlar vardır ki bir yerde duramaz. Bakarsınız bir mevsim bir yerde diğer mevsim başka bir yerde; bir yıl bir memlekette başka yıl başka bir memlekette. Bu eşitler gittikleri yerlerde bir müddet kaldıktan sonra; yer değiştirmek ihtiyacını hissederler; Canları sıkılmaya işlerini ihmal etmeye başlar. Başzıları da vardır ki her yerde devamlı bir şekilde kalamazlar. Daimi hareket halindedirler. Bütün ömürlerini dolaşarak geçirirler. Diğer taraftan öyleleri var ki dört duvar arasından dışarı çıkmak istemez. Bütün ömrü günlük işiyle evi arasında geçer. Sabah kalkıp işine gidecek, akşam evine dönecek, sonra bir kulup veya kahvede bir dedikodu... Ertesi gün ve daha ertesi günler aynı şeyler. Bu gibileri bulunduğu kasaba veya şehri bile hakkıyla bilmez, gözleri dünyaya kapalı yaşar. Bütün bildiği içinde aşırı gitmeye ne hacet şöyle yakın bir yere Mağusa, Girne veya Trosdosa gitmeye görün, evin rahatı kaçır evi bir matem sarar. Hele bir genç tahsil veya hayat kazanmak için deniz Aşırı bir yere mi gidecek ev kalker oturur. Bir ay evvelinden feryatlar figanlar başlar. Evden çıkacak olan sanki tahsile namzed bir genç değil de bir cenazedir. Hâlbuki bir İngiliz veya Amerikan bu vaziyet karşısında az çok azap duysa bile bunu tatlı bir tebessümle örter, oğlunun veya aile ferdinin teşebbüssünü sekteye uğratmamak için neşesini muhafaza eder. Matem bir tarafa ev bir bayram yerine döner. Netice itibariyle bütün söylemek itediğim bununda üzerimizdeki meskenet ve yaşamak iradesizliğinin tabii bir tezahürü olduğudur. En küçük bir ayrılığa karşı dayanamayacak kadar zayıf insanlardır.

Burada anlatılmak istenen: Bazı insanlar vardır ki sürekli gezer, yerinde duramaz. Fakat bazı insanlar vardır ki evden dışarı çıkmaz sadece ailesiyle vakit geçirir. Bunu nedeni insanların iradesiyle alakalıdır. Ayrılığa dayanıp ve dayanmamayla alakalıdır.

VAKİT AİLESİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nu diğer bir edebiyat yazısı ise: Vakıt ailesidir. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: VAKİT ailesi dediğimizde Türkiye'nin bütün muharirleri göz önüne gelir. Zira hemen hemen hiçbir imza yoktur ki Vakıt sütunlarında görünmemiş olsun. Sonra bir gazeteyi sadece muharirleriyle hatırlamak ne kadar yanlışır. Dizgicisinden müvezziine kadar, imzaları görünen muharirlerin arkasında bir gazetenin çıkması için emeği geçen kaç mechûl kahraman vardır.

VAKIT ailesini burada saymaya durursam yüzlerce isim sıralamak lâzım. Bu sebepten hergün yazılarıyla karşılaştığım bazılarını hatırlamakla iktifa edeceğim. Bittabi bunların en başında Asım Us Bey gelir. Hemen hemen istisnasız hergün vakıt'ta Asım Us Bey'in bir başyazısı vardır. Hakkı Tarık Bey belki de idare işlerinin verdiği vakıt darlığından olacak, kardeşi kadar sık sık yazmaz. Büyük Türk mütefekkeri Peyami Safa'nın günlük fıkraları hergün ilk sayfanın alt kısmında sizi karşılar. Peyami Vakıt'a son zamanlarda gelmiştir, geçmiş yıllardır bu gazetede yazıp yazmadığını bilmiyorum. Esasen Peyami'nin hemen hemen yazmadığı hiçbir gazete yoktur. Gazeteden gazeteye atlar. Bütün temmennim onun Vakıttan bundan böyle temelli kalmasıdır. İç sayfanın köşesinde Vakıt'ın vefâr ve emekli dostu, Hakkı Süha üstadımız hergün bir fıkrasıyla karşımıza çıkar. Nurettin Artam arada bir gelişi güzel yazılarını “ Gelişi Güzel “ sütununda neşreder. Ulus'taki sütunundan vakit bulamaz olacak ki Vakıt'a devamlı yazamaz. Fikir, edebiyat, hikâye aktualite ve roman sütunlarında Hüseyin Hulki, Zahir Güvemli, Vahdet Gültekin'in, Kadioğlu, Server, Bedi, Dr. Şevki Uludağ, Refik Ahmet, Şemsettin Kutlu, Niyazi Ahmet, Cemil Pekyahsı, Ferda Talay Vecdi Bütün, Hayri Melih ve daha hatırlamadığım yüzlerce imzaya rastlarsınız.

Vakıt aynı zamanda edebiyatta büyük önem verir. Seçme tefrikalar neşreder; fikir sayfaları sinema, çocuk sayfaları vardır. Us kardeşlerin derin anlayış ve samimi alâkalarına karşı her zaman minnettar kalacağımı açıklamakta bir mahzur görmüyorum. Türk milletinin her münevver ferdinin kalbinde temiz ve dürüst, ileri ve doğru insanlar olarak daima yaşayacaklarına eminim. Ne mutlu onlara!

Burada anlatılmak istenen: Yazarların vakit gazetesini ve diğer kitaplarında olsun makalelerinde olsun toplumu eğitmek amaçlı yazılar yazdıkları görülmektedir. İnsanların bu yazılarla dürüst, mutlu, eğitilmiş bireyler olacağına inanmaktadırlar.

KALP

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Kalpdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: The Constant Nymph de Tessa İsviçre'deki evlerinin bulunduğu karlı dağların yamacındaki şirin bir tepede Lewis'le karşılaşınca, aralarında bir muhavere geçer ve ona çocu nazıyla bakan Lewis:

“ Muhafaza edilmekliğin lâzımdır “der. Tessa’nın cevabı şu olur: “ Fakat kalbim sâde bir kalptir, bu beni muhafazaya kâfi değı midir? Bu bir cümleinin ihtiva ettiği manayı istediğiniz kadar derinleştirebilirsiniz: Sâde bir kalp, doğuruluk ve iyiliğin en şaşmaz bir sembolüdür. Böyle bir kalbe sahip olan insana hiçbir fenalık gelmez. Beim hayatım kalbim demektir ve bu bana yaşamak kuvvetini veren en büyük amildir. Kalbim temizdir ve binaenaleyh hiçbir şeyden korkmuyorum. Veya her büyük işi, her büyük yaratışın arkasında sevgi ve temiz bir kalp vardır. Hyatın gözünü teşkil eden, yaşamayı yaşmaya değer yapan sevgimizin ve kalbimizin temizlik ve dürüstlüğüdür. Bu sade kalp Tessa’nın kısa zamanlık ömrünü büyük bir saadete doldurmaya kâfi gelmiştir. Yalnız bu değil Tessa’yı sevdiğini anlayıncaya kadar bedbaht olan Lewis’i de yaratmamış onu aydınlığa ve kendi kendini bulmaya sevketmiştir. Gene Tessa’nın sözleri : “Sen ben doğmadan da benimdi. “ Florence kocasına ; “ Bu işleri biz tanzim etmiyoruz, bu işleri bizim için tanzim eden bir kuvvet vardır.” Kalbimiz ve hayatımızı saran tatlı rüya, aşk ızdırabı saadete çeviren insanı yaşadığına inandıran mücadele ve var olmak kuvveti veren. Nihayet bizi Allahın varlığına inandıran Aşk Tekâmülün yükselmenin yaratmanın, ebedi olmanın yegâne amili: Aşk... Ve Tessa’nın sade kalbi. Fakat Tessa’nın sade kalbi gibi kalbe sahip olmak her insana nasip olmuyor. Böyle bir kalbi bulmak ise nadir bir bahtiyarlık.. İnsanların sefaletinin yüzde doksanı bundandır.

Burada anlatılmak istenen: Hayatın kalp demek olduğunu, insanların kalbinin mutlu ve huzurlu olması gerektiğini, kalbimizin temiz ve dürüstlüğünden bahsetmektedir. İnsanların mutlu bir şekilde yaşayabilmesi için kalbinin sevgi dolu olması gerektiğinden bahsetmektedir.

ÜMİT

Nazif Süleyman Ebeoğul’nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise: Ümittir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Gözlerimizi maziye çevirelim, göreceğiz ki dedelerimiz bize hiçbir şey bırakmış değildir: Köhne ve kötü bir idare neticesi yıkılan bir imparatorluk; gerek kültür, gerek sanat ve gerek fende gerilik: maddî ve manevî bir yıkılış ve bilhassa iktisadî bir zaaf müthiş karanlık...

Bugünün yaşlı başlı neslini ise dünden farkı yoktur. Kıbrıs’ı kastediyorum. Kıbrıs’taki bu yaşlı nesilden de – ki bugünkü gençliğin böylesi temelsiz bir hayata

hazırlanmasında onlar da mes'uldür- bize bir ümid yok.. Bütün ümidimiz gelecekte. Yeni nesil bir yıkıntı altında kalan bahtsız insanlara benziyor.. Bu yıkıntıları ayıklamak ve gelecek nesiller için yeni bir hayat ve yeni bir dünya kurmak mes'uliyeti onların omuzlarındadır... Maziden gençliğe felâket , acı , ızdırıp ve sefaletten başka bir şey kalmadı. Hazır bu ızdırıp ve sefaletin giderilmeye çalışılacağı zaman parçası.. Gelecek işte bütün ümidimiz onda; gelecek belki çok şeylere gelebilir, belki de yarının genç neslini büyük bir gelecek bekliyor. Bu geleceği hazırlayacak ise bugünün gençliğidir.

Gençlik kendi kendini yetiştirmek, kendi kendini yaratmak, kendi dünyanı kurmak mecburiyetindesin. Dün ve bugünden sana kalan bir şey yoktur, ızdırıp, acı, felâket ve gerilikten başka. Bütün ümidimiz sendedir...

Burada anlatılmak istenen: Hayatımızda hiçbir ümidimizin kalmadığını söylemektedir. Geçmişe baktığımızda her şeyin hüsrân olduğunu, atalarımızdan geriye hiçbir şeyin kalmadığını görürüz. Gelecekte de böyle olmaması için toplumuza sağlam bireyler yetiştirmeliyiz. Toplumumuzun bütün ümidi gençliktedir. Gençlik toplumuzda çok önemlidir

İSTEMEK VE ALMAK

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise: İstemek ve Almaktır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: İstemek ve almak birbirinden apayrı şeylerdir. Birçok şeyler isteriz, fakat ekseriya bu istediklerimizi elde edemeyiz. Meşhur bir söz vardır: "Hak istenmez, alınır" . Genel olarak bu doğru olsa bile istemekle de alınacak haklar yok değildir. Fakat nasıl istemesini bilmek lâzımdır. İstenilen şeyin hak olduğuna inandıktan sonra, istemek yoluna geçilir ve eğer bunda muvaffak olunmazsa o zaman , "Verilmeyen hakkı " almak teşebbüsleri başlar. Bu memlekette toplu bir varlık arz ettiğimize göre bizim de isteklerimiz olduğu şüphesizdir. Birçok haklarımız çiğneniyor ve biz yıllardır uğraşıp didindiğimiz halde bunları elde edemiyoruz. Bunda kendimizin de mesuliyeti vardır. Zira istemesini bilmiyoruz, nerde kaldı ki almasını bilelim. İstenen şeylerde takip edilen metot, adeta Ortaçağların bir zorbalık zihniyeti taşıyor. Şunu şunu istiyoruz diye evvelâ bir tabasbus, sonra birtakım istekler öne

sürülüyor, bunu gayet yersiz ve uygunsuz bayağı palavralar, tehditler adeta küfürler, şahsî mülâhazalar takip ediyor ve neticede istenilen şey saçma ve mânasız bir mahiyet alıyor.

Bütün kabahat kendi kendimize bilmememizde; bütün kabahat ferdbeferd haddimizi aşan ve bu haddi aşmak için de kendimizde hak görmemizdedir. Bu gidişle bütün isteklerimiz yıllar boyu sürünce de kalmaktan kurtulmayacaktır. Zira hüner istemekte değil, istemesini bilmektedir.

Burada anlatılmak istenen: Hakkın verilmediği, alındığıdır. Toplumumuzda görülen davranışların birisi hakların zorla alındığıdır. Hiçbir hakkın zorla alınmaması gerektiği yoksa hiçbir zaman bu hayatta mutlu olamayacağımızı gösterir. Bunun için böyle şeyleri yapmamamız gerektiğini söyler.

TARİH VE İNSANLAR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz Gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Tarih ve insanlardır. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Tarihi hiçbir zaman pek sevemedim, şimdi ise hemen hemen hiç okuduğum yok. Mâziden, geçip gitmiş daha doğrusu ölmüş bir zaman parçasından bize ne! Geçmişte şu olmuş, bu olmuş; filân kral yaşamış, filân hükümdar kesmiş , biçmiş, yakmış , yıkmış... Hele mekteplerde yüzleri aşan sayfalarla , “Bu olmuş bitmiş “ masalların tarih diye zorla genç dimağlara yerleştirilmek istemesinin sırrını henüz anlamış değilim. Günde güne kudretini kaybettiğine şüphe olmayan tarihin bir ilim olarak yaşaması taraftarı olanlar, onu istikbalin daha iyi anlaşılması için vasıta olarak vasıflandırırılar. Bu pek doğru olacaktı, eğer insanoğlu tarihin verdiği derslerden istifade etmesini bilseydi. Hâlbuki hakikat hiç de öyle değildir. Geçmişte yapılan birçok hatalar, şimdi de tekrarlanıyor ve gelecekte de tekrar edilmekte devam edecek gibi görünüyor. Demek istiyorum ki tarih ister tekerrür olsun ister olmasın, insanoğlu geçmişin hatıralarından, insanlık için birçok facia ve sefaetlere yol açan tarihî olaylardan zerre kadar ibret alarak, bu facia ve yanlış hareketlerin” Tekerrürü “ ne mani olmaya çalışmıyor veya istemiş olsa bile tarihin tekerrürüne mani olamıyor.

Bir tarih hocası bana bir zaman şöyle demişti: “Elimde olsaydı mekteplerdeki tarih öğretimini tamamıyla kaldırırdım. Bu zaman israfından başka bir şeye yaramaz.” Tarihın kuzumsuzluğuna inanan yalnız bu hoca değildir ve söylediğinde yeni bir şey yoktur. Hegel ‘de tarih için şöyle demiştir: “Bir kimsenin öğrendiği yegâne şey hiçbir kimsenin tarihten bir şey öğrenmediğidir.” Kim ne isterse söylesin, hakikat gözlerimizin önündedir; 25 sene içinde ikinci müthiş ve kanlı bir harbe şahit olduk. İnsanoğlu binlerce yıl içinde tarihten hiçbir ders almadı.

Temenni edelim ki ikinci dünya harbi ve olayları tarih olunca bizden sonraki nesle büyük bir ders olsun ve insanlık gerçek adalet, güzellik, iyilik ve sevgi esaslarına dayanan bir ebedi sulha kavuşsun. Ne dersiniz. Boş bir ümit mi?

Burada anlatılmak istenen: Tarihin insanlar için artık hiçbir değeri kalmadığına, geçmişin bizi ilgilendirmedini söylerler. Hâlbuki yanlış düşüncelerdir. Tarih, insanların geçmişten ders çıkarması gereken önemli bir mazidir. Eğer geçmişten ders alırsak hayatta daha mutlu, huzurlu bireyler yaşar.

EN YAKIN DOST

Nazif Süleyman Ebeoğlu’nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: En Yakın Dostdur. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Sigara içmeye Beyrutta iken başladım. Her sigara yaktığımda ilk sigara içişim hatırıma gelir. Birkaç defa çektikten sonra başım müthiş dönmüş midem bulanmıştır. Onu tiryakisi olanlara içimden “Sersemle” diyerek bir daha ağızıma sigara koymamaya azmettmişim. Bu azmimde duramadım. Böyle olduğu halde mütessir miyim? Hiç de. Memnun? O da değil...

Bulduğum muhütte sigara içmek adeta bir “Erkeklik alâmeti sayılıyordu. Filhakika tramvaylarda, sinemalarda; uzun bacaklı, ipek çorablı kadınlarının bacak bacak üstüne atarak, uzun, cilâlı tırnakları arasında öyle bir sigara tutuşları; dumanı içlerini çekerek öyle bir havaya üfleşileri vardı ki “Kadınlar bile sigara içerken, benim içmem için ne gibi bir sebep var” demekten kendinizi alamazdınız. Şimdiye kadar sigara için çok şeyler yazıldı. Fen adamları zararlarından bahsettiler. Edebiyatçı ve şairler ona hayalî mana ve değerler verdiler. Bir hakikat varsa o da sigaranın insanın en sadık ve sevgili bir dostu olduğudur. Neşeli

anılarınızda neşenize ortaktır. Kederli anılarınızda sizi teselli eden bir yoldaş. Hayal kurduğunuz zamanlarda, o da hayallerinize ortak olur, hatta onaları süsler. Her zaman ve her an sizinledir. Bütün dostlarınız, bütün sevdikleriniz, bütün bağlandıklarınız sizi terk ettiğinde sigara sizin en samimî ve en yakın dostunuz olarak kalır. En sevdikleriniz en ummadığınız zamanlarda size ihanet edebilir. Halkbuki o böyle değildir, sizden hiç ayrılmaz... Bütün bu söylediklerime “Tiryaki Tesellisi” demeyin. En derin sevgi ve bağlılıkların bile ancak bir mevsim sürdüğü şu nankör madde asrında böyle sadık ve vefakâr bir dosta sahip olmak az bir bahtiyarlık mıdır? Hem öyle bir sadakat ve vefakârlık ki: Sigara ancak hayatınızla beraber can veriyor, sizden ayrılıyor. Siz gözlerinizi kaparken o da dudaklarınızda sönecektir.

Sigaranın edebiyata, şiire kadar girmesi tesadüfî değildir. Şair boşuna mı “Sigaranın dumanı yoktur yârin imanı” demiş...

Burada anlatılmak istenen: Sigaranın hayatımızda en büyük, en samimi, en yakın dostumuz olduğunu anlatmaktadır. En üzüntülü ve kederli anlarımızda yanımızda hiçbir dost dediğimiz insan yokken biz sigara yakıp onunla üzüntümüzü sakinleştirmeye çalışırız. Onunla üzüntümüz hafifler. Yani hayatta en yakın dostumuz sigara olmuştur.

BU KADAR MI FENA

Nazif Süleyman Ebeoğlu’nun Hürsöz gazetesindeki diğer bir edebiyat yazısı ise: Bu Kadar mı Fenadır. Nazif Süleyman , bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Cemiyetimizin içinde bulunduğu durum bu kadar mı fena .. Her şey her şey bu kadar mı berbat ki , gazetelerimiz ve yazarlarımız genç nesle ümit, cesaret ve dinamizm aşılayacağı yere , hiç durmadan aşağılık duygusu , kötümserlik ve ümitsizlik aşıyor..

Yapılan neşriyatın hemen hemen hepsi de yapıcı olmak bir tarafa – bilerek veya bilmeyerek – yapmış olanı da yıkmak , kötü göstermek , fenaya yormak hedefini güdüyor.. Belki ben anlayışsızım, belki ben idraksızım; fakat hakikat önümüzdedir. Son beş on yıllık neşriyatımız göz önüne getiriniz; herhangi bir gazetenin koleksiyonlarını açarak şöyle bir gözden geçiriniz. Bir müessese, bir kurum, bir mektep, bir teşkilât veya herhangi bir derde

dair yazılan yazıların, istisnasız yüzde doksanı, o kurum, kurul, organizasyon veya ferdi kötölemek, baltalamak gayesini taşıyor.

Hayatta hiçbir fert veya hiçbir cemiyet tamamiyle “Fena “ olamaz. Her şeyin fena ile başbaşa iyi tarafları da vardır. Bizim şu kör olası gözlerimiz ise her şeyin daima ve daima fena taraflarını görüyor. Memleketimizde takdir görecektir. Çalışkan, doğru, dürüst fert mi yok; doğru, dürüst, iyi maksatlar güden teşkilâtlar mı eksik... Hani ya bunlardan ne bahsetmiyoruz. Hani ya bunları takdirle ne karşılamıyoruz. Hani ya sevdiklerimiz, beğendiklerimiz ve desteklediklerimiz... Kin , garaz, hırs, hodbınlık ve kıskançlık bir ahtapot gibi cemiyetimizin her ferdine kollarını dolamış , sıkıyor sıkıyor.. Her şeyi kara, fena, kendi kendimizi aşağı görmemiz ve hayata kıymet vermeyişimizin sebebi budur... Gençlik, tekrar ediyorum, bütün ümit sendedir...

Burada anlatılmak istenen: Genç neslimizin toplumumuzda ümitsiz, mutsuz, hırçın, hayattan soyutlanmış bir şekilde yaşayan berbat bir haldedir. Gençlerimiz bu şekilde görmek toplumumuzca acı bir durumdur. Gençlerimizi bu durumdan kurtarmak için gayret göstermeliyiz.

KENDİ KENDİMİZİ KURTARMAK YOLUNDA

Nazif Süleyman Ebeoğlu’nu Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Kendi Kendimizi Kurtarmak Yolundadır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Bugünkü varlığımız, düne nazaran bir hayli kıpırdanış ve ilerleme hamleleri arz etmekle beraber, bir Okyanusun ortasında kadere terk edilmiş insanlara benziyoruz. Cemiyetin fertlerinin birbirleriyle olan bağları kopmuş ve bu halimizle felce uğramış bir insan vaziyetindeyiz. Kim ne isterse söylesin, aksiyonları muayyen bir gaye etrafında temerküz ettirilmiş, şuurlu bir cemiyet manzarası arz etmiyoruz. Bir tesbih kopunca sedef taneleri nasıl darmadağın olursa cemiyetimizde tıpkı böyledir. Fertler mesuliyet duygularından, cemiyet şuurlarından uzaktır. Fertler arasındaki, karşılıklı mesuliyet bağları kopmuştur. Bir akide, bir fikir, bir hamle, bir yükseliş ve yaratma birlik ve şuurluluğundan uzağız ve cemiyet âlinde yaşamakta olmamamıza rağmen her birimiz ıssız bir dağ başında yaşamaya mahkûm edilen bir insan manzarası arz ediyoruz.

Bütün bu gayesizlik idealsizlik, hareketsizlik ve yaşama iradesizliğinin kökleri mazidedir. Bugünkü neslin bunda hiçbir kabahati yoktur. Mazide işlenen hatalar birbiri üzerine eklene eklene bizi bugünkü dağınık halimize getirmiştir. Kökleri mazide olan, sağlam ve esaslı temellere dayanan hiçbir ileri hamle, hiçbir hareket ve yaratıcılık enerjisinin izlerini cemiyetimizin bünyesinde müşahade edemiyoruz. Geçmişte yapılan veya yapılmak istenen bütün hamleler, yarıda kalmış, yapıcı toplumsal hiçbir hareket ve neticelere doğru yöneltilerek, müsbet ve iyi neticeler alınamamıştır. Bu sebepten toplum olarak kalkınmamızı, kalkınma gayretlerimizi boş ve manasız buluyorum. Ohalde ne yapmalı... Bugünün gençliği gözünü açmalı, geçmişle olan bütün bağlarını kopararak, kendi kendini kurtarmaya, kendi kendini yaratmaya bakmalı...

Bugünün gençliği ferbefeft kendini yükseltmek, mücadele ve muvaffak olmak mecburiyetindedir. Her şeyden evvel her Kıbrıslı Türk gencinin kendi kendine inanması, güvenmesi, her şeyi kendinden beklemesi ve aksiyonlarını ona göre ayarlaması lâzımdır. Fertbefeft kalkınma, fertbefeft yükselme... Bizim için bundan başka kurtuluş yolu yoktur. Zira fertlerini ileri insanlar teşkil eden cemiyetlerin kendiliğinden ileri bir cemiyet haline inkılâp edeceğine hiç şüphe yoktur!

Burada anlatılmak istenen: Toplumda insanların birbirleriyle mücadele edişlerini, birbirleriyle sürekli rakip halinde olduklarını, herkes kendi menfaatini düşündüğünü anlatmaktadır. Herkesin kendi çıkarı için toplumda kendini kurtarma yolundadır.

BÜYÜK ADAM MESELESİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Büyük Adam Meselesidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Sık sık kullandığımız bir ibare: Büyük adamdır veya büyük adamlarımızdan biridir. Halk dilinde büyük adam ölçüsü para, servet ve mevkidir. Bu takdirde dünyanın en zengin ve en nüfuzlu adamlarının en büyük adamlar sayılması gerekir. Hâlbuki hakikat öyle midir ki? Tarih ve insanlık, cebinde on parası veya hiçbir mevkii olmayan birçok büyük adamlara şahid

olmuştur. Filhakika hayatının bütün seyrini çeviren tarihte, fende, ilimde büyük devirler açan ve devrimler yapan insanlar eskseriya hayatlarını sefalet, zaruret içerisinde geçirmişlerdir.

Milyonlarca insanı ihtirasına feda eden büyük bir mareşalı veya bir diktatörü belkide kendisinden korktuğumuzdan olacak büyük adam sayarız. Hiç şüphesiz zengin olmak. İnsanlara hükmetmemek, mevki ve iktidara geçmek, oldukça üstün bir zekâya ihtiyaç gösterir. O halde tasnifimizi daha iyi açıklamak için şu büyük adam tabirinden vazgeçelim de iyi veya fena büyük adam tabirini kullanalım. Tarih ve hayat insanlığa birçok fenalıklar getirirken büyük adamlarla doludur. Gene tarih ve hayat insanlığın yükselmesi, gerçeğe ulaşması, doğruluk, güzellik ve iyiliğe bir adım daha yaklaşması için hayatını insanlığa vakfeden, insanlık yoluna canını veren birçok iyi büyük adamlarla doludur.

Fena büyük adam bizi alâkadar etmez. Hakiki büyük adam o insandır ki gayret ve çalışmalarının faydalı neticelerinden insanlık yüzyıllar boyu faydalanır.

Burada anlatılmak istenen: Toplumumuzda çok zengin insanların, büyük mevki sahibi olan insanların büyük ve yüce olduğunu iddia ederler. Fakat bu düşünce yanlıştır. Bu insanların çok parası olabilir, çok zengin olabilir; ama bu insan büyük ve yüce değildir. Önemli olan maddiyat değil maneviyattır. Ne yazık ki toplumumuz maneviyata önem vermemektedir.

OL MAHİLER Kİ DERYA İÇRE

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Ol Mahiler ki Derya İçredir. Deryayı Bilmezlerdir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Türkiye hudutlarından geçerek Halebe geldiğimizi farz edelim. Burada birkaç gün kalınız... Sonra Şam'a hareket ediniz ve Lübnan hudutları içerisine giderek Beyrut'a varınız... Ondan sonra daha aşağılara; Filistini dolaşınız, Mısır'a ininiz, İskenderiye, Kahire... Buraların sefalet zaruret, fıkarcılık ve hayat şartlarıyla Kıbrıs mukayese ediniz, şiddetle idrak edeceksiniz ki her şey Kıbrısın lehinedir... Bu kısımlara Ortaşark diyoruz.

Hayat şartları bakımından Kıbrıs, Ortaşark'tan çok çok ileridedir. Irak belki de daha fakir , İran hiç şüphesiz...

Gözlerimizi Avrupalıya çevirelim. Avrupa da sefalet içinde: İtalyanın, Fransa'nın, Almanyanın, Hollanda ve Belçikanın, hatta darbe bile girmeyen İspanyanın, hepsini bir bir saymaya lüzum yok, vaziyetleri mi daha iyi? Hâsılı bugün Akdeniz çevresindeki memleketlerle birçok dünya memleketleri halkının hayat şartları Kıbrısinkinden hiç de ileri değildir. İklim, tabii zenginlik, hava, su, güneş ve güzellik bakımından da Kıbrıs, dünyanın değilse bile Akdeniz çevresinin sayılı memleketlerinden biridir. Öyle olduğu halde biz bu güzel vatanın, bu güzel toprakların kıymetini bilmiyoruz. "Bu memlekette hayır mı var... Kıbrıs yaşanacak yer mi efendim!" " Ol mahiler ki derya derya içredir dehayı bilmezler." Biz ki bir cennet diyarında yaşıyoruz, yaşadığımız yerin bir cennet olduğunu nerden bilelim.

Kıbrıs yaşanacak yerdir efendim. Hem öyle yaşanacak bir yer ki... Sadece damarlarımızda hayatı alevliyecek, kan olmalı... Bu memlekette tutunamayan, bu memlekette çalışıp muvaffak olamayan, bu memlekette yaşamayan, bu memlekette mücadele ve hayat kudretini kaybeden insanların başka ülkelerde daha zor olan hayat şartları içinde yaşayabileceklerine inanmaları bir "Hayalü müselleme"dir. Zira dünyanın diğer köşeleri, zannettiğimiz gibi, kolay kolay hayatını kazanan tembel insanlar miskinhanesi değildir... İyi yaşayamıyorsak , rahat yaşayamıyorsak kabahati bu yurttan değil, kendi kendimizde aramalıyız!

Burada anlatılmak istenen: Avrupa'da olsun, Kıbrıs'ta olsun gezilip görülecek, insanın hoşuna gidecek birçok yerler vardır. Bu yerler kolay kazanılmamıştır. Çalışkan ve toplumumuzda değerli insanlar tarafından kazanılmıştır. Fakat toplumumuzda bu yerlerin kıymetini bilmeyen insanlar vardır. Bu insanları bilinçlendirmek gerektiğini anlatmaktadır.

YAĞMURLAR GELİNCE

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz Gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Yağmurlar Gelincedir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir:

Gök, küme küme bulutlarla kaplı... Neredeyse yağmurlar gelecek... Kıbrısın mevsimin değişikliğine, hava ve iklim şartlarına pel itimat edilmiyor. Altı ayı kış, altı ayı yaz olan bir ülkede yaşıyoruz ve memleketimizin iklimi kaprisli bir kadına benziyor. Bugün sinirli ve hırçın rüzgârlar, birkaç saat sonra derin bir sükûnet, bir gün sonra sağanak halinde göklerden dökülen yağmur, ertesi günün sabahı yakıcı bir yaz güneşi... Bu değişiklik ruh ve yarılışımıza da mı tesir ediyor, nedir? Kararsız insanlarınız vesselâm...

Yağmurlar gelince gökler kararacak, bunu ardı arkası kesilmeyen şimşek çatırdıları, göklerden durmadan dökülen yağmur takip edecek, asfalt yolları seller basacak, gündüzün iş ve gücümüze gitmekte güçlük çekeceğiz, yağmurların bir an dinmesini isteyeceğiz; geceleyin göklerin gözyaşları penceremizin panjurlarını durmadan kırbalıyacak. Bu sıralarda sıcak bir odası, samimî bir yuvası olan insanlara ne mutlu... Eskiden beri söylenegelen bir söz vardır: Kış zengin, yaz fakirler mevsimi deriz. Bu sözün Kıbrıs için ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmiyorum. Fakat bir hakikattir ki zenginler, hele zengin kadınlar kürkleri içine gömüldüğü halde, lüks otomobillerde şehrin belli başlı Gece Kulüblerinin sıcak havasına sığınacak; kıvrak bir fokstrot veya yumuşak bir vals'in havasına ayak uyduracaklar ve fakir büyükler yine, köşebaşlarında, sokak aralarında salep, kestane ve fakir küçükler, zayıf, yoksul çocuklar da meyhane bucaklarında, eğlence yerlerinde "Kannavuri, istrakalya, çitlemik" satmakta devam edecek....

Hayat: Izdırıp, gözyaşı, sevinç, kahkaha, azap ve işkencesiyle sonsuza doğru akmakta devam edecek... İnsanlar ömürlerinin gittikçe kısaldığını mevsimin değişmesinden ziyade, başlarında belirmeye başlayan aklar veya yüzlerinde derinleşen çizgilerden anlayacak.... Yağmurlar gelince ben hiç heyecana kapılmıyacağım. Kalbimde hafif bir melâl ve içimin belirsiz bir yerinde acı bir sızı olduğu halde yağmur yüklü kaldırımları pabuclarımla arşınlayacak ve diğer mevsimleri hatırlayacağım.. Bütün bunlara rağmen kışı her mevsimden fazla severim... Sırtım başım yerinde, karnım tok olduğundan değil... Zira çorapsız ayaklarım ve altı delik pabuclarımla yolları dolduran su gölcüklerine basa basa Lübnan kaldırımlarında pabuç sürttüğüm zamanlarda da kışı çılgınca seviyorum. Ve galiba be kışı sevmesini başka iklimlerden öğrendim...

Burada anlatılmak istenen: Havaların soğumasıyla kış mevsiminin gelmesi, yağmurların başlamasıyla insanlarda bir hüznün oluşurken, zenginlerde aksine hiçbir değişiklik yoktur. Onlar her zamanki gibi kürklerini giyip, lüks arabalarında rahat etmektedir. Fakirler ise soğuktan tir tir titremektedir. O yüzden fakir insanların kalbine hüznün kaplar.

SEFİL ÇOCUKLAR MESELESİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Sefil Çocuklar Meselesidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Kemiyette değil! Bugün Hindistanda dört yüz milyondan fazla insan vardır, fakat bu dört yüz milyon da dahil yüz milyonlarca insan 40 milyon İngiliz tarafından idare ediliyor. Çin 500 milyona yakın insanla dolu olduğu halde henüz kendi kendini idare eden âciz. Fransa harpten evvel nüfusunun iki misli bir halk yığınıını idare ediyordu. Hollanda kendinden beş misli fazla insan topluluğunu ihtiva eden bir sömürgeye sahiptir. Misalleri çoğaltmaya lüzum yok. Almanya tek başına ve altmış milyon nüfusu ile beş sene dünya ile harp etti. Evet kemiyet değil keyfitey meselesi. Bir milletin, bir cemiyetin kuvvet ve kudretinin nüfusla ölçüldüğü devirler geride kalmıştır. Sokaklarımızı yüz tane aç, sefil ve tahsilsiz sokak çocuğu dolduracağına bir tane faydalı, okumuş, mütekâmil insanımız olsun daha hayırlıdır. Bir teviye gazetelerimiz, yazarlarımız, aç çocuklar, çıplak çocuklar diye bar bar bağırıp duruyor; şunu yapalım, bunu yapalım, onların sırtını bütünleyelim, onlara tahsil temin edelim, onları cemiyete faydalı insanlar olarak yetitirelim, bir takım "İlim"ler. Yapalım, edelim ama öyle bir devirde yaşıyoruz ki, mektep bitirenler, faydalı cemiyet unsurları olarak yetişenler sanat ve ilim sahibleri bile kendi karınlarını doyurmaktan âcizdir, neyimiz var ki neye yardım edeceğiz! Bu asırda kim kime yardım edebilir! Her şeyden evvel bütün kabahat yetiştiremeyeceklerini bildikleri halde hiç düşünmeden "Allah kerim, rızkını verir" diyerek, ha babam fabrikada kukla imal eder gibi, durmadan çocuk çıkaran ve sonra onları sefale, açlık ve fıkralığın kucağına, sokaklara fırlatan cahil ana ve babalardadır. Bir insan evlenip de çocuk yapmadan evvel, o çocuğun istikbalini hazırlamalı, onu yetiştirebilecek iktisadî kuvvete sahip olmalıdır. Çocuk yapmadan mesuliyetsiz bir iş değildir ve hiçbir kimsenin durmadan çocuk yaparak onları aç ve çıplak sokaklara atıp, cemiyetin başına bir yük, bir belâ olarak bırakmaya hakkı yoktur.

Sayısı çok, aç ve sefil insanlar sürüsü değil, olgun, faydalı, kültürlü, nadir cemiyet uzuvları istiyoruz. Cemiyet, değil keyfiyet anlaşıldı mı efendim!

GAZETECİ ,HALK VE BİR NEZAKET NUMUNESİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Gazeteci, Halk ve Bir Nezaket Numunesidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Bir gazetecinin halka karşı bir takım mes'uliyetleri olduğuna şüphe yoktur. Fakat karşılıksız hiçbir mesuliyet olamaz. Binaenaleyh halkın da gazeteciye karşı mesuliyetleri vardır.

İyi ve müsbet neticelerin alınması için gazeteciyle halkın bu mukabil mesuliyetlerini müdrik bulunmaları ve daimi bir kooperasyonu sağlayacak tedbirler almaları gerekir. Bu memlekette gazeteciye lâyük olduğu önem veriliyor mu? Hiç zannetmiyorum. Böyle olduğu halde halk tarafından sık sık şikâyetlere rastlarız. Filân toplantıyı neye yazmadınız, filân temsildeki fikrimizi ne diye belirtmediniz, filân şeyi eksik bıraktınız. Fakat bunun mes'uliyeti gazete ve gazetecide midir? Eğer o toplantı, temsil veya halk efkârına arzedilmesi istenen cemiyet hareketine gazeteci davetli değilse, gazetenin bundan haberi yoksa, mesul kimdir! Esas problem gazetecinin cemiyet hayatında ne kadar büyük ve yapıcı bir rolü olduğunun idrak edilmemesinden doğuyor. Bunun tabii bir neticesi olan alâkasızlık sebebiyle cemiyetin birçok hamle ve hareketleri halk efkârına lâyük olduğu ehemmiyetle arz edilmiyor ve bu suretle birçok cemiyet meselelerinin genişlemesi sekteye uğruyor.

Gazeteci her cemiyet işiyle yakından alâkadar olan insandır ve omuzlarında büyük bir mesuliyet vardır. Ona bütün kapıların açılması, her kolaylığın gösterilmesi icap eder. Dünyanın ileri mekteplerinde böyledir. Geçen akşam Kahveci Güzeline giden iki arkadaşımız memlekette ilk defa olarak görülen bir anlayış ve nezaketle karşılaşmışlardır. Bay Galip Zeki gazetemiz mensuplarından iki kişiye onları adeta mahcup edecek bir nezaket ve kadirşinaslıkta bulunmuş ve bu suretle örnek bir şahsiyet olduğunu isbat etmiştir. Temenni edelim ki onun bu çok yerinde hareketi birçoklarına bir misal teşkil etsin ve gazeteci bundan

böyle cemiyetimizde mes'uliyetle mütenasip bir şekilde karşılansın. Bunun zaten alâkadarların kendi menfaati iktizası olduğunu ilâveye bilmem lüzum var mı?

Burada anlatılmak istenen: Gazetecilerimizin birer mesuliyet içinde olduğunu , iyi bir yerlere gelmesi için , kolaylık sağlanması için bütün kapların açılması gerektiğini söyler.

ESİR KADINLARIMIZ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz Gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Esir Kadınlarımızdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Memleketimizde hâlâ kadına bir esir muamelesi yapılmaktadır. Sosyal hayatta kadının yeri sıfırdır. Söz ve hür hareket hakkı ondan esirgenmekte, bütün aksiyonları koyu bir tassup tarafından kontrol edilmektedir. Erkeklerimiz kadına henüz her söylenen ve her istenene itaat etmesi lâzım gelen bir kukla, bir zevk aleti nazarıyla bakmaktadır.

Dünya kadınlığı hürriyetini eline alalı bir hayli uzun zaman geçmiş olduğu halde biz hâlâ kadını evine kapatılarak bir esir gibi işletilen, hiçbir sosyal ve külli davada sesi duyulmayan “Saçı uzun aklı kısa” bir mahlûk olarak kabul ediyoruz. Erkeklerimiz onları iradelerine ram etmek, istedikleri gibi kullanmak için ellerinden her geleni –bilerek veya bilmeyerek – yapıyor. Müsteassıp bir kıskançlığı doğrudan boş bir erkek egoizmi, kadına herşeyi müstahak görüyor... Kadının ruhunu şu veya bu şekilde öldürerek, onu alelade bir makine, bir oyuncak gibi, irademizin eline veriyor, boynuna müthiş bir esaret halkası geçiriyoruz.

Bugünün münevver genç kızlarımızdan istediğimiz, bu köhne, yıkıcı ve bayağı esaret zihniyetini yıkmak, hürriyetlerini ellerine almak için bir Kıbrıs Kadınlarının Kurtuluş mücadelesi açmalarıdır. Böyle bir hareketin motosu şu olabilir: “Erkekler, her alanda size eşit hak ve hürriyet istiyoruz, artık bu esarete tahammülümüz kalmamıştır.”

Burada anlatılmak istenen: Kadınlarımızın belli bir zaman geçtikten sonra özgürlüklerini eline aldıklarını, sosyal hayatta erkeklerle eşit olduğunu, aynı haklara sahip olduklarını, iradelerini eline aldıklarını anlatmaktadır.

HAYAT ADAMI EKSİKLİĞİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz Gzatesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Hayat Adamı Eksikliğidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Cemiyetimizde hayat adamı yoktur. İki kutup arasında sallanıyoruz. Bu iki kutuptan kastettiğim ifrattır. Bir yarımız sebatsız, uyuşuk ve teşebbüs kalabiliyetinden mahrum insanlar: Bu birinci ifrat. Diğer yarımız ise hayalperest, aşırı nikbin, elinden hiçbir şey gelmeyen, tutuğu iş yarıda kalan kimseler: Bu ikinci ifrat. Bu iki ifrat arasında yıllardır büyük bir eksikliğini hissettiğimiz hayat adamı...

Bütün cemiyet meselelerimiz yarım yamalaklıdır. Tamamlayıp da tam bir başarı haline getirdiğimiz hiçbir külli dava yoktur. Zira hayat ve iş adamına sahip değiliz! İş adamı değil, adama iş buluyoruz. İhtisas ve kabiliyet olmayan kimseleri iş başında tutuyoruz. Bu adam eksikliği başımızdan tutunuz ayağımıza kadar kendini gösteriyor. Hayat adamı eksikliğinin bütün kusurunun ben evvelâ ailede ve sonra da mektepte buluyorum. Bizi yetiştirenler arasında hayat ve iş adamı olalım. En büyük mes'uliyet o halde mekteplerin üzerine düşüyor. Bugünkü Fransız usuli ve aklın alamayacağı kadar nazarî yüksek tedrisatımızla işe iş ve hayat adamı yetiştirmemize imkân yoktur. Bu Fransız taklidi nazarî öğretim sisteminden kurtulmadıkça kalkınma yolunda başarılar elde edeceğimize inanmayalım. İşin kökü bozuk.

Burada anlatılmak istenen: Hayat adamının eksikliğini anlatmaktadır. İnsanların en iyi yetişmesinde en önemli etken önce aile, sonra iş hayatı olduğunu anlatmaktadır. Toplumda iki çeşit insan olduğunu, birinin hovarda, boş gezdiğini; diğerin ise hayalperest olduğundan bahsetmektedir. Kısacası toplumda önemli olan insanların yaşadığı çevredir.

EĞLENCE EKSİKLİĞİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Eğlence Eksikliğidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Türkler aslen gayet şen, şatır insanlar olmalarına rağmen çoğumuz, asık suratlı, somurtkan, düşünceli insanlarız. Sanki de bütün dünyanın yükü omuzlarımızda imiş gibi. Henüz genç yaşımızda omuzlarımız çökermiş, gözlerimizin altında, alınlarımızda halkalar belirlemeye, saçlarımıza mevsimsiz ak düşmeye başlamıştır. Bakışlarımız kötümser bir karanlık taşır, hareketlerimiz isteksiz ve zorakidir. Sanki de yaşamak bize azap veriyormuş gibi.

Hayat sadece çalışıp, öldürünmekten ibaret değildir. Gaye bütün gün çalışıp uğraşıp akşam karnını doyurarak horul horul uykuya yatmaktan ibaret olsaydı, hayat gayet sade, kaygusuz bir dava olurdu. Hâlbuki mesele bu kadarla bitmiyor. İnsanın yeme, içme, çalışması kadar muhtaç olduğu bir şey daha var; eğlence... Bizde eskiden beri eğlenceye fena nazarla bakılıyor. Güneşli bir günde şakrak kahkahalarla komşunun bahçesinde oynayan çocuğu annesi rahatsızlık yapıyormuş diye kolundan tutuğu gibi eve sokuyor.”Rahat oturmyacak mısın hiç? “ Baba ve analar mektepte spor yapan voleybol, basketbol oynayan veya müzik veya resme merak salan bir çocuğun bu eğlencesine mani olmak için elinden geleni yapıyor. Akıllılarınca bu eğlenceler çocuğu derslerinde geri bırakacaktır. Çocuğun sinemaya, tiyaroya, bir eğlenceye gitmesini istemeyen; buna mücadele etmeyen ana ve babalar sayısız...

Eğlence bizde fena, kötü, yıkıcı, lüzümsüz bir şey olarak kabul ediliyor ve galiba bundandır ki henüz gençliğin çiçekli çağında bulunanlardan birçoğumuzu, madden ve manen yetmişlik bir ihtiyardan farkı yoktur.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda bütün insanlar hayatı sürekli çalışmak olarak görürler. Hayatta iyi bir mevkiye gelmek için sürekli çalışmak gerektiğini, eğlencenin boş bir uğraş olduğunu anlatmaktadır.

YAZIKTIR

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Yazıktır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Trenden geliyorum. Yanımda bir Rum ailesi var. Bir anne, on beş yaşlarında kadar bir oğlu. On sekize yakın bir genç kız.Lefkoşa'dan gelecek olan katarı beklemek için üç beş dakika duruyoruz. Kimisi karnını doyurmak için iniyor.

Tren hareket etmek üzere iken tekrar yerimi aldığımda hayretle görüyorum ki, bu Rum ailesinin üçünün de ellerinde birer gazete; okuyorlar. Delikanlı üç beş dakika içinde Mağusanın sabah gazetelerini götüren şahsı bulmuş ve ailenin her ferdinin her sabah okuduğuna emin olduğum gazetesini almıştır. Delikanlı Cyprus Mail'i okuyor. Kadın Elefteriyayı ve genç kız Aneksartitosu. Onlara karşı büyük bir takdir hissi duyuyorum. Benim elimde eski bir Illustrated var. Bizim gazeteleri kaçırmamam şimdi ben de oyalanırdım. Delikanlı Mail'in iç kısımlarına göz gezdirirken ben de göze ilk sayfayı sökmeye çalışıyorum."Karaoğlu kampında" Demek Mr. Cowan akşamdan dönmüş, yıldırım suratıyla Karacaoğlu'undaki intibarlarını yazmış..Delikanlı hareketimden maksadımı anlıyor ve bana "buyurun" diyerek gazeteyi uzatıyor. Kendisi şimdi annesinden aldığı Elefteriya'yı okumaya dalmıştır. Bu satırları yazmaktan maksadım bir tezatı açıklamaktır. Memleketimizde çeşitli müşküllere göğüs gererek neşriyatıma devam etmeye çalışan ve bunun içinde kelimenin tam manasıyla hiçbir fedkrılıktan kaçınmayan üç gündelik gazetemiz var.Var, fakat halkımız ne yazık ki okumuyor... Halkımız henüz okumanın ne olduğunu bilmiyor!

Bir aile içinde üç gazete alanımız bir tarafa, bir gazete bile alamayan ailelerin sayısı belki de yüzde seksenden fazladır. Gecede en azdan beş şilini Hacıpavluya, günde şilini sigaraya ve yüzlerce şilini havaya savuran her sabah bir kuruş vererek bir gazete almak zahmetine katlanmıyor. Buna tenezzül edemiyor. Öyle zenginler tanırım ki sıkılmadan gazeteyi berbere traş olmaya veya akşam kulûba gittiğinde okuyor. Ömrümde bir kuruş verip de bir gazete almamıştır. Yazık yazık , çok yazık.. Çok, çok yazık...

Burada anlatılmak istenen: Toplumumuzda okuyan insanın azaldığını anlatmaktadır. Bunun büyük bir eksiklik olduğunu anlatmaktadır. Toplumumuzda binlerce gazetelerimiz ve kitaplarımız olmasına rağmen halkımız okumamaktadır. Bu da en büyük eksikliktir.

İNSANLIK NEREYE GİDİYORSUN

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; İnsanlık Nereye Gidiyorsun! Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Kime sorarsanız harbi istemiyor. Gene de ikinci bir harbi önlemek için, bir takım projeler yapılıyor, konferanslar kuruluyor, çetin, hararetli münakaşalar oluyor... Netice bir halk tabiriyle "sıfır üstüne danne"... Herşey söz olmaktan öteye geçmiyor. Henüz bizi altı yıl kasup kavuran büyük bir afetin acı ve ıztırapları, yıkıntı ve harabeleri eski şekline sokulmadan; henüz insan ruhlarını sıkan ve erbain meydana getirdiği korku, endişe yaşamak isteksizliği, emniyetsizlik, menfaat düşkünlüğü, duygusuzluk nefret ortadan kalkmadan; harp, ikinci bir harp sözleri dudaklardan eksilmiyor. Bu gidişle ikinci bir harp daha olacağı benziyor... Fakat acaba bu ikinci bir harp, üçüncü bir dünya bulabilecek mi?

Atom hiç şüphesiz içten gelen insanoğlunu hiç irca edecektir. Medeniyet yeni bir karanlık çağa girecektir... Medeni saydığımız ülkeler, memleket ve şehirler yerle yeksan olacaktır: Bu olacaktır hakikatini görmemek için insanın kör olması lâzımdır. Böyle olduğu halde her gün dillerde şiddetini artıran harp harp... Bütün konferanslar bütün çabalamalar, uğraşmalar politika adamlarının bütün gayretlerinin ebedî bir sulhu sağlayacağına inanan abdallardan değilim. Bir idealist olduğum halde böyle konuşuyorum...

Menfaat, hırs, kıskançlık, intikam üzerine kurulan bir sulh ebedî olana. Sevgisiz bir dünya er ve geç mahvolmaya mahkûmdur. Dünyayı, ilâhî bir gaye etrafına örülmüş. Sevgi ve gerçeğin perçinlediği ilâhî bir prensip ilâhî bir yapı; bir iman birliği kurtarabilir. Bunun dışında yapılacak bütün gayretler boşunadır. Atom çağını takip eden yıllarda insanlığın başına ne gibi büyük felâket gelecekse, bu ilâhî inançsızlık ve imansızlığın bir cezası olacaktır. Yolun kavuşak noktasıyız. İnsanlık; Gerçek ve Sevgi yolunu tutarak, ilâhî bir aydınlığa kavuşacak mı?

Burada anlatılmak istenen: İnsanların hırslı, kıskançlık, intikam üzerine duyguları üzerine kurulduğunun, artık sevginin hiçbir yeri kalmadığını söylemektedir. Toplumda bunların yanlış olduğunu anlatmaktadır.

UYANIK BİR KÖY LUCİRİNA

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hürsöz Gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Uyanık Bir Köy: Luricina adlı edebiyat yazısıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Geçen gün haberler sütunumuzda Lucirinadaki Cumhuriyet Bayramı tezahüratını okuyunca, bir kere daha inandım ki Lucirina her bakımında gayet uyanık bir köydür. Bir arkadaşına kızların da yapılan sporlara iştirak ettiğini ve bunun bende hayret ve takdir uyandırdığını söyleyince: “ Lucirinada tabakalarına iştirakle kalmıyor ki, sahneye de çıkıyorlar. Köylerinde verilen temsillere iştirak ediyorlar” dedi.

Lefkoşa'da hala bir temsilde rol almak “Şanoya çıkmak” diye vasıflandırılıyor. Kadın rollerini doldurmak için kulüp veya kurum mensupları ter döküyor. Bir temsilde rol alacak cinsi latifler mumla aranıyor. Çeşit naz, niyaz; fakat taassup bırakmıyor ki: ana baba kızının sahneye çıkmasına müsaade etsin de kızı “Şantoz” mu olsun! 19 Mayıs'ta bir defa genç kızlar bir atletizm gösterisi yapmıştı, topu topu yirmi kadar kimse iştirak etti. Bunların bazıları ise yaşlı başlı insanlardır. Söylemek istediğim Lurina'nın gerek spor gerek tiyatro ve gerek milli günleri tesit hususunda Lefkoşa'ya eşit ve hatta bazı bakımlardan ondan üstün olduğudur. Luricina'yı asrın terakki ve tekâmülüne bu kadar candan intibaka sevk eden amilin ne olduğunu bilmiyorum. Herhalde kendi aralarında köyü irşat eden, aydınlatan parlak fikirli kimseler vardır.

Luricina taassuptan tamamıyla uzak ileri bir zihniyetle her alanda terakki etmektedir. Kadına cemiyet hayatında layık olduğu hak ve hürriyetin verilmesi buna bir delildir. Luricina, hiç şüphesiz gururla alakadar olacağımız bir köydür ve henüz taassup karanlığı içinde bocalayan birçok köylerimize örnek olmaya layıktır. Luricinalı kardeşlerimizin ileri bir

cemiyet uzvu olmak yolundaki bu şuurlu hamlelerini inkılâpçı hareketlerini alkışlar onları ileri ve medeni bir Türk varlığı olarak selamlarız.

Burada anlatılmak istenen: Luricina adında bir köyün olduğunu, köy insanlarını irşat eden, halkı aydınlatan, Türk milletine olan sevgisini ve saygısını anlatmaktadır.

MUBAREK OLSUN

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise; Mübarek Olsun! Adlı edebiyat yazısıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: İslam Âlemi yeni bir Kurban Bayramını kutluyor. Milyonlarca İslam camileri dolduracak ve Tanrının huzurunda diz çökecek!

İnsanlığın yeni bir çağın eşiğinde bulunduğu şu kritik harp sonrası günlerinde, İslam Âleminin yeni bir uyanış ve kalkınış devine yüz çevirdiğine olan inancım her zamankinden fazladır. Kısa bir zaman için kriz geçiren ve yapıcı kudret ve yaratıcı anlamını kaybeden din mefhumunun, gelecek yıllarda insanlık camiası içindeki eski yerini artan bir şiddetle alacağına inanıyorum. Maddi inkişaf ve tekâmülün artık bir oyuncağı olan insan, uzak olmayan bir istikbalde, dünyanın ilahi bir plana olan ihtiyacını hissedecektir. Başka türlü olamaz. Manevi yapı içinde özleştirilmeyen bir dünya temeli er ve geç yıkılmaya mahkûmdur. İşte bundandır ki İslamlığın istikbalinin büyük olacağına inanıyorum. Filhakika bir zamanlar Avrupa'ya İspanya yoluyla medeniyet veren Büyük İslam Kültürü, zamanla bugünkü sefil ve zavallı durumuna düşmüşse bunda dinin hiçbir kabahati yoktur. Anlayamadığımız veya yanlış anladığımız nokta budur. Kabahat, konan ilahi ve Tanrısal akideleri tahrif ederek birer hurufat haline getiren, "Evamiri İlahiyeyi" kendi menfaat ve hırslarına göre ayarlayarak kullananlardadır. Bundan sonraki nesiller artık vaktiyle cahil ve meczup hocaların din diye önümüze serdikleri safsatalara kulak asmayacak bir tekâmül ve idrak seviyesine erişmiş olacak ve artık aldanmayacaklardır. Din artık dinin ne olduğundan haberi olmayan mullaların oyuncağı olmayacaktır. Yalan yanlış her üç beş sure ezberleyen kimseler karşımıza din alimi diye çıkmayacaktır. Çünkü din şarlatanların ve medrese bozuntularının oyuncağı değildir. İslam dini başlı başına bir felsefi bütündür ve onu hakkıyla anlamak, her başına sarık geçirenin harcı değildir.

Cemiyetimizi tekâmül ettikçe din ihtiyacı çoğalacak, ilahi bir inanç mecburiyeti ruhlarımız sıkmaya başlayacaktır. O zaman Kuranın kıymet ve ehemmiyetini daha iyi anlamış olacağız ve bunu dini, ilim olarak yüksek üniversitelerde okuyup tetkik eden din âlimleri takip edecektir. İslam dini temiz ve ileri bir dindir. Hudutları dâhilinde efsane, safsata, zırva ve hurufata yer vermez. İslam dini yegâne gerçek olan Tanrıyı gönüllerimizde en yakın hissetmek için, şimdiye kadar elde edilen en mükemmel vasıtaadır. Zaman boyunca belki de birçok sistemler unutulup gidecek, fakat dinimiz kıymet ehemmiyetinden hiçbir şey kaybetmeyecektir. Mübarek Kurban Bayramı hiç olmazsa kısa bir müddet için bütün günahlarımızdan, dünyevi ihtiraslarımızdan sıyrılarak, kendimiz Tanrımıza verelim; Hak ve Hakikatin sevgisini gönüllerimizde hissedelim. Bu bizi her zamankinden fazla varlığımıza inandıracak, hayatın gayesi hakkındaki şüphelerimizi izale edecektir. Bayramınız Mübarek olsun!

Burada anlatılmak istenen: Toplumda insanların Allah inancıyla dolu olduğunu, insanların ilim ve din duygusuyla dolu olduğunu anlatmaktadır.

VEREMLİLERE YARDIM

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Veremlilere Yardım adlı yazısıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Yılbaşı sizlere neyi hatırları, bilmiyorum; fakat bana büyük şehirleri, tatlı demleri, ışıklı vitrinleri, lüks otomobilleri, kürklü şahane kadınları, servet, refah saadeti ve en çok ve en çok açları, çıplakları, fakirleri ve hastaları hatırlatır.

Geçen gün Kıbrıs Veremle Mücadele Cemiyetinin bir mektubu ile üzerinde "Greetings" ibaresini taşıyan bir demet pul aldık. Yılbaşının yaklaşmakta olduğunu hatırladım ve birdenbire ürperdim. Bu münasebetle cemiyet, bu herkesin bildiği ve her yılbaşı çıkan küçük pullar vasıtasıyla veremlilere yardımımızı istiyor. Hastaları düşünmek eğer insanlık borcu ise, veremlileri düşünmek kat kat böyledir. Buradaverem hakkında bir konferans vermek niyetinde değilim. Fakat bir dağ başındaki bir sanatoryumda yavaş yavaş ölen veya yaşamak için mücadele eden bu zavallılara; fennin bile hala bir çare bulamadığı bir illetin pençesinde kıvrananlara ne kadar yardım edilse azdır. Bir zaman uzak bir diyarda bir tıp talebesi arkadaşla bir sanatoryumu gezmişim. Gördüklerim hala beni bir kabus gibi kovalıyor, geceleri uykumu kaçırıyor. Bir kemik bir deri kalmış, bir hortlaktan farkı olmayan

insanlar, öleceğini bile bile ve damla damla eriyeye eriyeye ölenler... Bana bir röntgen camı gösterilmişti. İsmi Openheimer olduğunu hala hatırladığım profesör röntgenolojist cama baktıktan sonra şöyle demişti: “Bu hastanın ciğerleri tamamıyla erimiş, hala nasıl olup da yaşadığına şaşıyorum”.

Kıbrıs'taki veremlilere yardım cemiyeti sekreteri Bayan İrene Fleming'in mektubunu aynen alıyorum. “Her sene, Kristmasta ve Yeni Senede Verem hastalığının önünü almak için Britanya İmparatorluğunun her tarafında ianeler toplanmaktadır. “Bu maksat içindir ki birçok senelerden beri İngiltere Veremin Men'i Milli Müessesesi tarafından pul satışına başlamıştır. Bu müessesenin Müdürü Majeste VI ıncı Corc Hazretleridir. Her pulun kıymeti on paradır ve pullar mektupları, kartları veya paketleri süslemek için kullanılır. Kıbrıs'ta pul satışından elde edilen bütün para Kıbrıs'taki Veremlilere Yardım İşlerine sarf edilir, onun için lütfen bol bol satın alınız ve arkadaşlarınızın da alması için onları ikna etmeye çalışınız. Bu en mühim iş için daima ianelere ihtiyacımız vardır ve bu yardımı da sizlerden bekleriz. Teşekkürlerimizle...”

Burada anlatılmak istenen: Toplumda zenginlerin hayatı yaşayıp, gönüllerince her yere gittiklerini, keyiflerinin yerinde olduğunu söylemektedirler. Fakat yardıma muhtaç hastalarımıza yardım etmemektedirler. Bu düşüncenin yanlış olduğunu, onlara yardım etmeliyiz.

TÜRK MÜZİK SANATKÂRLARIN KIBRIS'A GELMELERİ MÜNASEBETİYLE BİR TEKLİF VE BİR TEMENNİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Türk Müzik Sanatkârlarının Kıbrıs'a Gelmeleri Münasebetiyle Bir Teklif ve Bir Temenni adlı edebiyat yazısıdır. Nazif Süleyman, Bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Kıbrıs'ta konserler vermek için Türkiye'den ikinci bir sanatkâr grubu adamızı ziyaret ederek ikisi Lefkoşa'da ve ikisi Leymosun'da olmak üzere dört konser vermiş bulunuyorlardı. Bu meslektaşlarımızın Kıbrıs'a kadar zahmet ederek buradaki Türklere vakit vakit böyle musiki ziyaretleri çekmeleri memnunnîyetle karşılanacak bir keyfiyettir.

Konser gecesi satılan biletlerin üzerindeki Rumca mühürden anladığımıza göre muganni Bayan Hacer Buluş, Bayan Menşure Tünay, Kemani Bay Saim Özsoy ve Kanuni

Bay Ahmet Yatmandan müteşekkil olan bu trup Kıbrıs'a bir yabancı hesabına gelmiştir. Aksi halde bütün işi bir yabancı organize etmez ve hele bir Türk konserinin biletleri üzerine Rumca mühürler vurulmuş olmazdı. Daha evvel Bayan Safiye Ayla ile adımıza gelen Bay Sadi Işıl原因 konserlerinin ilk gecesinde kısa bir söylev vererek, Kıbrıs'a hiçbir zaman bir kar temini için gelmediklerini ve sadece Türk millettaşlarına Türk musikisini tanıtmak gayesini güttüklerini açıkça ilan etmişti. Halen memleketimizde bulunan bu ikinci trupunda da aynı milli gayeyi güttüklerine inanmak gerektir. Herhalde sanatkarlarımız bu gayeyi her zaman göz önünde tutmaktadırlar. Bu sebepten ortada dolaşan şayiaları tekzip ve bu samimi vatanperverliklerini ispat için Kıbrıs'tan ayrılmadan evvel fakir talebeler menfaatine bir konser vermeleri yerinde bir hareket olacak ve bizi çok memnun edecektir. Kendilerini getiren yabancıya bir kontratla bağlı olsalar bile bu manejerin böyle yerinde ve insani bir harekete mani olmayacağına hiç şüphe etmemek isteriz.

Burada anlatılmak istenen: Toplumuzda sanatkarlarımızın önemli olduğunu, maneviyatımız açımızdan önemli bir yere sahip olduğunu anlatmaktadır.

ŞİİRDE YURT SEVGİSİ

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Şiirde Yurt Sevgisi adlı edebiyat yazısıdır. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: “Torostan Beşparmağa selam götüren yeller” Hakiki şiir yazmak için ruhumuzun ta köklerinde kuvvetli bir ideale bağlanışın zevkini duymak zarureti var. Asırlar boyu yaşayan, heyecan ve alakadar uyandıran, kitleri sarsan, her devirde münakaşalara yol açan şiirler, his ve hayalin ördüğü balon köpükleri değil, bir gaye ve bir ideali terennüm eden fikir şarkılarıdır.

Dünyada Yurt sevgisinden daha güzel, daha özlü, daha temiz bir duygu, bir ideal, bize yaşamak ve yaratmak kudreti aşıl原因 daha kuvvetli bir ilham kaynağı mı olabilir. Asırlar boyu yüzlerce şair, bir zurna sesi bile çıkarmadan geçip gitmiş, küçük bir zaman parçası içinde unutulmuştur. Fakat mesela Namık Kemal gibi “Vatan vatan “ diye haykıran şairler bütün zaman boyu yaşayacaklardır. Acaba Shakespare kendisine THIS ENGLAND, THIS DEMI-PARADISE dedirtecek bir yurt sevgisine sahip olmasaydı, şimdiki Shakespeare olacak mıydı?

İşte bunu düşünerek bir zaman evvel çıkan bir yazımda birçok genç heveskârlara yurt sevgisine, yurt abidelerine, yurdun hayat ve renk tablolarını terennüm eden şiirler yazmalarını ve ancak bu suretle yazdıkları şiirlerin zamanın silindirine dayanabileceğini tavsiye etmiştim. Ne yazık ki onlar hala, yarı adaptasyon manzumelerinde mevhum sevgililerden, hayali ufuk ve denizlerden, uydurma göl ve havuzlardan bahsetmekte devam ediyorlar ve içinde yaşadıkları bu yurdu terennüm edemiyorlar.

Dün gazetemizde manzumesini okuduğunuz Osman Türkay'ı ancak bir müstesna olarak gösterebiliriz. Osman Türkay bir köy ve toprak çocuğudur, şiire yeni başlamıştır, gençtir ve henüz üç şiiri ancak neşredilmiştir. Böyle olduğu halde o öz şiirin sırrına bir hamlede varmış görünüyor. Yurdunu ve vatanını, içinde yaşadığı toprakları seviyor, müşahhas güzelliklere müşahade edebiliyor ve onlara tatlı bir lirizmle dile getiriyor. Mısraları arasında henüz acemice olanlar bulanabilir, fakat şu birkaçını beraber okuyalım. Girne kalesine temas ederek diyor ki:

Asırlar akışına şahit olmuş bir kale,
Söyler kadim bir devrin sırlı efsanesini,
Gümüş sulara ışık olurken bin bir hale,
Kızıl ruhuyla "Fener" alır son nefesini...
Ve ondan sonra gelen mısralar:

Martılar gibi yüzmek ister suda emeller
"Torostan Beşparmağa selam götüren yeller,"
Annemin hayat kokan ılık nefesi gibi.

Bu mısralarda ne tatlı bir yurt sevgisi, ne tatlı bir nikbinlik, ne tatlı bir hayat bağlılığı var. Bizim adaptasyoncu heveskârların yıllardır başaramadığını Türkay birkaç mısra ile yapmış. Şiire yeni başlamasına bakılırsa Osman Türkay'dan istikbalde çok şeyler beklileyebiliriz.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda insanları hayatta bağlayan en önemli etkenin şiir olduğunu, içlerinin yurt sevgisiyle dolu olduğunu anlatmaktadır. Yurt sevgisiyle hayata bağlı olduğunu anlatmaktadır.

CENNET VE CEHENNEM

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun bir diğer edebiyat yazısı ise: Cennet ve Cehennemdir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Şarkın geri kalmasının sebeplerinden biri de hayat ve dünyayı zamanla ihmal ederek hakir görmeye başlaması ve fertlerinin kendilerini başka bir dünyadaki mevhum bir cennete hazırlamak yolunu tutmasıdır. Bu hayali cennet ve cehennem endişesi şarkın yaşamak iradesini felce uğratmıştır. Öyle ki zamanla fertlerin duygularına dünya yerine ahret, hayat yerine ölüm şuuru veya şuursuzluğu hâkim olmaya başlamıştır.

Sanatıyla, edebiyat ve felsefesiyle uzun yıllardır bu uyuşturucu tefekkür silsilesinin esri olan şark son yıllarda, içinde bulunduğu bu uyuşukluk ve hayat alakasızlığından uyanarak bazı kıpırdanışlar kaydetmeye başlamışsa, bunun ilham kaynağını Türk inkılabında ve Atatürk'ün bütün şarka bir örnek tevcih ettiği Türk vatanına ve Türk hayatına aşıladığı enerji ve dinamizmde aramalıdır. Evet, Atatürk inkılâbının en bariz vasıflarından biri de gözümüzü hayata açması, cennet ve cehennemi bu arzda arayacak realist bir dünya görüşüyle hayatlarımızı ihata etmesidir. Artık ileri Türk cemiyetinde kader ve kısmet varlığının esası sayan bir tefekkür terkibine yer yoktur ve olamaz. Artık ileri Türk gençliği anlamıştır ki cennet ve cehennemi bu dünyada aramak gerektir. İnsan zekâ ve enerjisi hayata istediği şekil ve ahengi verebiliyor. Önümüzde hayat gibi büyük bir gerçek varken hayali bir cennet ve cehennem tasavvurunun ne gibi lüzum ve faydası olabilir!

İngiliz Edebiyatının en büyük üç şairlerinden biri olan Milton bundan 279 sene evvel kafanın kendi cennetini kurabileceğini ve “bir cehennemden bir cennet, bir cennetten bir cehennem yaratabileceğini” söylemişti. İnsan zekâ ve enerjisine inancımız hayat görünüşümüzün esasını teşkil etmeli ve cennetle cehennemi bu arzda aramsını öğrenmeliyiz. Garp insanlarının hayata bağlılığı boşuna değildir.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda insanların duygularında ölüm, ahret gibi duygularında şuursuzluk olduğunu söylemektedir. Türk inkılâbından itibaren insanlar cennet ve cehennemi, din duygularını gerçek hayatta aradıklarını anlatmaktadır.

HÜRRİYET KASİDESİ(1)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Hürriyet Kasidesidir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Eminent hocam ve memleketimizde İngilizcenin babası Shakespeare Mektebi Müdürü Nejmi Sagip Bodamyalızade, Namık Kemal'in Vatan Kasidesini İngilizceye çevirerek, yıllardan beri üzerinde uğraşmakta olduğu Kuranı Kerimin tercümesinden parçalarla ve dünyanın en büyük siyasi ve askeri liderlerinden aldığı takdir mektuplarının klişeleriyle güzel basılmış kitap halinde neşretti.

Mütercim ve müfessiri Kuranı azimüşşan ,” Nejmi Sagip Bodamyalızade bu memlekette anlaşılmayan adamlardan biridir. Yaptığı işlerin anlaşılamaması bir bakıma da başararak istediği ve başardığı şeylerin genişlik ve muazzamlığındandır. Bir defa Kuran'ı anlamak bile başlı başına bir dava iken onu doğrudan doğruya kuvvet ve kudretinden kendi fadesiyle “belagatinden” hiçbir şey kaybettirmeden İngilizceye çevirerek Anglo-sakson lisanına takdim etmesi kolay meselelerden değildir. Tefekkür kudretinin, İngiliz lisanına hakimiyetin ve üstün bir zekanın bunda büyük bir rolü vardır ve hiçbir şüphesiz hocamız Nejmi Sagip alelaide bir insan değildir. Bu sözlerimizle belki mübalağa olacaktır, eğer onu sadece takdir eden biz olsaydık. Fakat Bernard Shaw gibi, modern asrımızın en büyük şairlerinden biri olan ve Kuranı bütün teferruatıyla bilen, muhtelif lisanlardan okumuş bir âlâhinin, kendi el yazısıyla Hocamız Nejmi Sagib'e gönderdiği mektup, başarılı işin cesameti hakkında hiçbir şüpheye mahal bırakmamaktadır.

Onun gayet mütevazı bir şekilde sessiz ve sedasız başardığı bu büyük iş hakkında daha fazla fikir yürütmeden evvel, bunun mana ve önemini birkaç satırla belirtmeye çalıştık. Kuranı Kerimin tercümesine ilaveten, büyük bir takdirle bağlı bulunduğu Namık Kemal'i Garb alemine tanıtmak için onu da tercümeye başlaması, Türk dünyasının yüzünü ağartacak ve dolayısıyla Namık Kemal'i Garba tanıtarak bize de bir şeref payı ayıracak müstesna bir nuvaffakiyettir. Gelecek yazılarımda bu meseleyi daha fazla değere Hürriyet Kasidesi üzerinde duracağım.

Burada anlatılmak istenen: Hürriyet gazetemizde yazarlarımızın yazılarında kuranı tercüme ettiğini, Türk milletinin kudretini anlatmaktadır.

HÜRRİYET KASİDESİ(2)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Hürriyet Kasidesi 2'dir. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Üstad Nejmi Sagip Bodamyalızade, Hürriyet Kasidesini hürriyet şampiyonu sabık Amerikan Cumhurbaşkanı Franklin Delano Roosevelt'in aziz hatırasına ithaf etmiştir. Aynı zamanda eser Amerikan Hürriyet Günü münasebetiyle ve bu günü tes'it maksadıyla neşredilmiştir.

Hürriyet Kasidesiyle Büyük Amerikan Şefinin son hürriyet ve insanlık mücadelesi arasında büyük yakınlık vardır. Bu yakınlık ve münasebeti Nejmi Sagip Hocamız eserin ön sözünde şu sözlerle belirtmektedir: "Cumhurbaşkanı Roosevelt'le mensup olduğu Millet olan cihan şümül ve sonsuz hürmet ve minnet duygularımızın bir nişanesi olmak üzere bu Manzumeyi onun aziz hatırasına ithaf ediyorum. Bu Manzume Cumhurbaşkanı Roosevelt'in yüksek prensiplerini, insanlığa olan sevgisini, fevkalâde seciye ve meslek hayatını ve İnsanlığı Diktatörlük ve Zulmün hâkimiyetinden kurtarmak için yaptığı fedakârane ve azimkâr gayretleri belîğ bir şekilde ifade etmektedir."

Hürriyet Kasidesi ile sabık Cumhurbaşkanı Roosevelt arasındaki yakın münasebete bu şekilde temas ettikten sonra üstad Nejmi Sagip Kaside'nin önem ve değerini şu şekilde izah ediyor: "İngilizcesini benim tercüme ettiğim bu manzumenin aslı biraz farlı şekilde, Türklere Milliyetçilik, Hürriyet ve Anayasa fikirlerini ilham ederek Türklere milletini uyanış ve yeni bir kalkınmaya sevkeden ve bu sebepten de "Hürriyet Şairi" olarak anılan Namık Kemal (1840- 1888) tarafından yazılmıştır." Gelen yazımda Namık Kemal'in hayatına temas ederek Kasiseinden parçalar vereceğim.

Burada anlatılmak istenen: Türk milletinin fedakâr olduğunu anlatmaktadır. İnsanların diktatörlüğünü, zalimliğini anlatmaktadır. Bunların yanlış olduğunu, bunların olmaması gerektiğini anlatmaktadır.

HÜRRİYET KASİDESİ(4)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Hürriyet Kasidesi 4'dür. Nazif Süleyman bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir:

Nejmi Sagıp'ın Hürriyet Kasidesi münasebetiyle Büyük Vatan Şairi Namık Kemal'in
kısaca bir nazar affetmek fırsatını buluyoruz. Üstad "Kıbrıs'a Sürülen Hürriyet Şairi"
altında diyor ki:"

"Namık Kemal'e (1840- 1888) tam manasıyla Hürriyet Şairi diyebiliriz. O, Türklere Milliyetçilik Hürriyet ve Anayasa fikirlerini ilham ederek, son elli yıl zarfında Türkiye'de vukua gelen inkılâplarla siyasî değişikliklerin sağlanmasını temin edenlerin, başında gelir. Bu sebepten Orta Doğunun tarihindeki ehemmiyeti hepsinden üstündür. Namık Kemal bütün hayat ve enerjisini, Hürriyet ve Anayasaya hasretini ve Türk Sultanlarının mutlak iradesine karşı devamlı bir mücadeleye girişti. O Hürriyet için yaşadı, Hürriyeti terennüm etti, Hürriyet için mücadele etti, Hürriyet için ızdırap çekti ve Hürriyet için can verdi. Tesiri ölümünden sonra yıllarca devam etti ve devam edecektir. Türk Milletinin uyanma ve kalkınmasını temin eden onun bu tesiridir.

1867- 71 seneleri arasında Avrupanın birçok Başkentlerinde bulundu: Londra, Paris, Bürksel vs. Londra'nın harikülâdeliğini tarif eden mektupları İngiliz İmparatorluğunun Başkentini tarif eden her yazıya üstündür. Sultan AbdulAziz'in emriyle Kıbrıs'a sürüldü ve Mağusa'da hapsedilerek dört sene sürgün hayatı yaşadı. (1873- 76). Hapsedildiği hücre ziyaretçiler tarafından görülebilir. Önemli eserlerinden birçoğunu bu hücrede yazdı. 1876'da Abdul-Aziz hal'edildiğinde Namık Kemal hemen İstanbul'a çağrıldı. İkinci Abdülhamid iptida ona nazik ve hürmetkârane muamelede bulundu, fakat hâkimiyetinin sağlamlaştığını hisseder etmez, Şair iptida Midilli'ye, Rodos'a ve sonra Sakız'a sürdü ve şair Sakız'da 1888'de öldü.

"Yirmi sene sonra Abdul Hamid hal edildi ve Osmanlı Sülâlesinin Türkiye'den sürüldüğü 1924 senesi Martından buraya Türkiye'de bir Cumhuriyet Hükümeti kurulmuş bulunmaktadır."

Burada anlatılmak istenen: Namık Kemal'in hürriyet düşüncesinden, insanların hür olmasından, iradesinden anlatılmaktadır.

HÜRRİYET KASİDESİ (5)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun bir diğer edebiyat yazısı ise Hürriyet Kasidesi 5'dür. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Dün Namık Kemal'in hayatından bahsetmiştik, bugünde Hürriyet Kasidesi hakkında Üstad Nejmi Sagıp'ın ünyanın en tanınmış lider ve şahsiyetlerinden aldığı şayani dikkat ve takdir mektuplarından bazı parçaları tercüme ediyorum. İşte Türkiye Riyaseti Cuhumhur Sekreterliğinden alınan bir mektup: "Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ekselâns General İsmet İnönü Sabık Cumhurbaşkanı Rooseveltin hatırasına ithaf ettiğiniz Hürriyet Kasidenize karşı teşekkür ve takdirinin iblâğına beni memur etmiştir." İşte Birleşik Amerikanın Avrupadaki kuvvetleri Harargâhından (Harp günlerinde) General Dwight D. Eisenhower namına Erkânıharp Meclisi Sekreterinin gönderdiği mektup: "General Eisenhower komutası altındaki kuvvetler namına göndermiş olduğunuz ilham verici "Hürriyet Kasideniz" için size teşekkür etmemi emretti."

Amerikanın harp yılları İngilteresinde elçi bulunan büyük ve enerjik Amerikan politikacısı Winant'da diyor ki: "Cumhurbaşkanı Roosevelt'in hatırasına ithaf ettiğiniz Hürriyet Kasidenizden bir nüsha da bana gönderdiğinizden dolayı çok teşekkür ederim. Bu eser Cumhurbaşkanımızın bütün dünya insanlarına aşıladığı sevgi, hürriyet ve adalete dayanan yaratıcı liderliğinin derin bir şekilde takdirini ifşa etmektedir." General Montgomery de diyor ki: "Bu kitabı aldığımdan dolayı çok sevindim." Ankara'daki sabık İngiliz elçisi Sir Maurice Peterson: "Büyük Amerikan liderine karşı gönderdiğiniz heyecan verici hürmet bana çok tesir etmiştir." Ankara'daki Amerikan Elçisi Edwin C. Wilson: "Cumhurbaşkanı Roosevelt'in hatırasını tanzim için Namık Kemal'in Hürriyet Kasidesini tercümeniz gayet muaffik ve tesirlidir." Port Said'deki Amerikan Konsolosu: Robert C. Coudrey bu eserlerdeki malûmatın büyük değeri olduğundan onları istikbalde kullanabilmek için konsoloshanenin kütüphanesine koyacağım."

Mrs Roosevelt namına gelen mektup: "Eminim ki Mrs. Roosevelt bu eserinizden çok memnun kalacak ve bu eseri meydana getirmek için sarfedilen fikir, emek ve mahareti takdir edecektir." Başbakan Mr. Attlee de eserden dolayı teşekkürlerini

bildirmektedir. İngiltere'nin şimdiki Müdafaa Nazırı A.V. Alexander diyor ki: "Büyük bir Cumhurbaşkanına hürmet nişaneniz beni çok mütehassıs etmiştir."

Burada anlatılmak istenen: İnsanların özgür olmalarını, içlerinde sevgi olmalarını, adaletli olmalarını anlatmaktadır.

HÜRRİYET KASİDESİ(6)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz Gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise: Hürriyet Kasidesi 6'dür. Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir: Bu yazımda okurlarıma Üstad Nejmi Sagip Bodamyalızade'nin rahmetli Reis Roosevelt'in hatırası için tercüme ve neşrettiği Namık Kemal'in Hürriyet Kasidesinden örnekler veriyorum: Kasideye Namık Kemal'in şu şiiri ile başlanıyor:

Vakfeyledim vücudumu ben rahi millete,
Bezeyledim hayatımı fikri hamiyete.
Cismin âdemde olsa da hunum boğar seni,
Vermem mecal ben sana halka hiyanete.

Namık Kemal için olduğu kadar, Reis Roosevelt'in hayat felsefesini ve prensiplerini çok iyi tasvir eden şu satırlar İngilizceye çok canlı ve mânâlı olarak çevrilmiştir:

I dedicated myself to the Service and Liberty of my Nation,
I have devoted all my life to Virtue and Patriotism;
I shall never allow the Dictators to shake my Resolution.
Even when Idie, my Spirit shall rise and conquer Despotism.

Kasidenin kendisi altmış mısra'dır ve tercümesi otuz bir beyite ayrılmıştır. Necmi Sagib'in tercümesini aslı ile karşılaştırmak isteyen meraklı okuyucularımıza bir yardım olmak maksadıyla mühim parçalarının bazılarını burada neşrediyoruz:

Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten,
Mürüvvetment olan mazluma el çekmez ianetten

True men of virtue and honour are never tired of serving the people,
The charitable cannot be held from helping the oppressed and humble.

Hakir olduysa millet şanına noksan gelir sanma,
Yere düşmekle cevher sakıt olmaz kadrü kıymetten .

If the Nation is humbled, do not think her glory has at all waned
The Diamond would not lose its valune if it fell on the ground.

Muini zalimin dünyada erbabı denaettir,
Köpektir zevk alan sayyadı biinsafa hizmetten.

Assistants of the wicked and unjust are only the base and traitor,
It is the dog alone that delights in serving the merciless hunter.
Felek her türlü esbabı cefasın toplansın gelsin ,
Dönersem kahbeyim millet yolunda bir azimetten.

Let Fate attack me with all kinds of sorrow and affliction,
I am base if I trun away from one single service to my Nation.

Ne mümkün zulm ile bidat ile imhayı hürriyet,
Çalış idrakı kaldır muktedirsен ademiyetten.

It is never possible to crush Liberty by injustice and treason,
Try, if you can, to deprive humantiy of sense and reason.

HÜRRİYET KASİDESİ(7)

Nazif Süleyman Ebeoğlu'nun Hür Söz gazetesindeki bir diğer edebiyat yazısı ise:

Hürriyet Kasidesi 7 'dır.Nazif Süleyman, bu edebiyat yazısında şunlardan bahsetmektedir:
Geçen yazılarımda bu sütunları imkân verdiği nisbette tafsîlâtlı olarak Hürriyet Kasidesinden

hissetmiş ve bu Kasidenin Üstad Nejmi Sagip tarafından İngilizceye çevrilmiş parçalarından örnekler vermiştim.

Namık Kemal'in Hürriyet Kasidesinin İngilizceye tercümesi büyük vatan şairi ve hürriyet aşığı Namık'ı Batı'ya tanıtmak ve Epik Türk şiiri Hakkında Anglo Sakson âlemine fikir vermek bakımından gayet önemlidir. Edebiyatımız Epik şiir bakımından gayet zengin olmakla beraber, Batı ve Anglo- Saksonlar bu hususta henüz pek bir şey bilmemektedirler. Üstad Nejmi Sagip Vatan Kasidesini İngilizceye çevirmek suretiyle bu alanda büyük önemi olan bir çıkış açmıştır. Kendisinin bu hususta daha büyük başarılar kaydetmesini, bilhassa örnek olarak Anglo-Sakson âlemine seçme Türk şiirlerinden sık sık örnekler sunmasını ummenni ediyor ve bunda kusur etmeyeceğine emin bulunuyoruz. Çıkış açtı demekle imbalâgaetmiş değiliz. Nejmi Sagip'den sonra gelecek lisan bilirlerin, Türk şiir ve edebiyatını Batı'ya tanıtmak hususunda açılan bu çıkış üzerine hareket etmeleri en büyük vatani bir hizmet sayılabilir.

Türkiye büyük terakki hamleleri kaydetmektedir ve gün geçtikçe dünya üzerindeki ehemmiyeti artacaktır. Bu bakımından yabancılar hayatımızın bir aynasından başka bir şey olmaması icap eden edebiyatımıza daha fazla bir bilgi ve bağlılık gösterecekler; zira daha yakından tanımak için gayret sarfedeceklerdir. Bu arada Batı ile aramızda bir köprü Batı'ya daha yakından tanıtmaya çalışan her teşebbüs ve her başarı büyük bir takdirle karşılanması lâzım gelen hadiselerdendir. Büyük yarınımıza nazarı itibara aldığımızda Nejmi Sagip Hocamızın bu gayet vatanperverane teşebbüsünün gelecek nesiller tarafından daha büyük bir önemle anılacağına, zaman boyunca bu sahadaki başarılarının daha büyük bir önem taşıyacağına inanıyorum. Üstad Nejmi Sagip'i tebrik eder, ondan böyle çıkış açan yeni eserler bekleriz.

Burada anlatılmak istenen: Batıyı örnek almaları, batıya uymamız gerektiğini, yabancı kalmamız gerektiğini anlatmaktadır.

İSKENDERUN'DAN ANKARA'YA

1949 ve 1950 Arası Edebiyat Yazıları:

Bir Pazartesi günü öğleden sonra ikide eşyalarımızı Ankara Ekspresinin birinci mevkiine yerleştirdik. Lokomotif ve vagon eksikliği Türkiye'nin tren nakliyatında birçok güçlükler doğurmaktadır. Yollar henüz geniş mikyasta nakliye müsait olmadığından, koca memleketin nakliyat ihtiyacını trenler temin ediyor.

Harp yılları esnasında lokomotif ve vagon getirilememesi ve sulh devrine girdiğimiz halde hâlâ bu büyük ihtiyacın temininde karşılaşılan güçlükler dolyısıyla, trenler tıka basa dolu. Mamefi Ekspreslerde nizam ve intizam temin ediliyor, çünkü ekspreslere mahdud miktardan fazla yolcu almıyorlar. Fakat alelade yük ve yolcu katarları son derecede kalabalıktır ve birçok yolcular yolculuğunun ayakta geçirmeye mecbur oluyor. Kompartımanda altı kişiye: Antakya'dan gelmekte olan yaşlı bir hanım, dostum Niyazi Egemen, İstanbul Üniversitesi tıp fakültesi son sınıfından bir gençle hasta kardeşi, bir akar ve çiftlik sahaibi ve ben... Tren hareket ediyor. Artan bir süratle İskenderun'dan uzaklaşmaya başlıyoruz. Mavi köpüklü İskenderun sahilleri gittikçe arkamızda kalıyor. Yolculukta tanışmak ne kadar kolaydır. Herkes birbirleriyle can ciğer ahab oluyor. Yaşlı hanım, yeşil gözlü olduklarını söylediği kızlarını methediyor. Bir tanesi hayırsız bir adama düşmüş, ondan şikâyetçidir. Diğer güveyisi kibarmış ve Ankara'da lokomotif mühendisiymiş, iyi mevkii varmış, şu bu... Bunların bizi pek alâkadar eden bir tarafı olmadığı halde merak ve zevkle onu dinliyoruz. Köylü “ çeltik “ ektiğinden Hükümetin koyacağı yemin gelir vergisinden bahsediyor. Tibbiyeli genç söze pek az karışıyor. Kardeşi sapsarı bir yüzle sükût ediyor. Nihayet bir münasebetini bulup yaşlı hanım nereli olduğumu soruyor. Kıbrıslı olduğumu öğrenince dili yeniden çözülüyor. “ Bizim filân yerdeki kaymakam Kıbrıslıydı, falan hâkim...” Zaman zaman koridora oturarak uzakları, arkada bıraktığımız Akdeniz'i, geniş sonsuz Türk topraklarını, dedelerimin emanetini seyrediyorum. İçimde garip bir acı hasret, gurbet, ayrılıkla dolu bir acı var, gözlerim yaşaracak gibi oluyor. Böyle olduğu halde kendimi bu topraklarda yabancı hissetmiyorum. Nereye baksanız Türk, her eser Türk. Herkes sizi anlıyor. Sizi birbirinize bağlayan bir ülkü, bir iman ve his birliği var. Arkanızda büyük bir mazi: zevklerinizde düşüncelerinizde, ıstıraplarınızda, hayat telâkkinizde müşterek bir bağ var. Evet, bu topraklara

hini hiçte yabancı hissetmiyorum, sanki burada doğmuşum, büyümüşüm, yirmi şakarlar
lık hayatımı, sevinç ve ıstıraplarda burada geirmişim gibi. Daha ileri giderek diyeceğinin
topraklarda kendimce. Kıbrıs'taki kadar yabancı hissetmedim. Millet ve milliyetin, aynı
ve, aynı vahşet için çalışmamıza azamet ve heyecanını, şimdi idrak ediyorum...

k uzak olmayan tepelerde veya bir köyün ortasında bazen gözünüze şirin beton evler
pıyor. zerinde bir Türk bayrağı dalgalanmaktadır. Bu ya bir halk odası veya bir
kteptir. Zaman zaman durduğumuz istasyonlardaki, daireler, memur evleri, depolardır.
mhuriyetin planlı bir imar faaliyetinin eserleridir. Etraf kararırken Türkiye'nin dördüncü
yk şehri Adana'ya giriyoruz.

Burada anlatılmak istenen: Toplumuzda insanların tren yolculuğuna çıktıklarında
anların kiminin neşeli oluğunu, kiminin ayrılık acısı çektiğini, kiminin durgun olduğunu
atmaktadır.

ADANADAN ANKARA'YA

Adana'nın güzel olduğunu kompartıman arkadaşlarım söylemişti. İstasyon bu büyük
arin dışında olduğu için şiir hakkında bir fikir edinilmesine imkân yoktur. Yerinizi
kasına kaptırmamak için kompartımanınızdan dışarı bile ıkamıyorsunuz. Mamafi
stasyonun genişliğine ve gayet mamur olmasına bakılırsa, Adana imar bakımından bir hayli
işaf etmiş olsa gerek. Kalabalık, kalabalık...

Tren sesleri insanları çekiyor mu ne! Uzayan rayların ötesinden birini bekleyen veya bir
diğini uzun bir yolculuğa bırakacak olan, anneler, babalar, sevgililer ve bu arada seyir
raklıları istasyonu doldurmuş. İnen yolculardan fazla binen var. Birçokları yer
lamayarak bagajlarını koridora koyup üzerine oturuyorlar.

Bu sırada ihtiya bir kadınla sarışın bir kız, koridordan kompartımanımıza giriyor.
iyar kadın kız için kompartımanımızda yer vermemizi rica ediyor. İstifam dolu gözlerle
birimize bakıyoruz. Herkes bir şey söylemekten çekiniyor. Zira o ancak dört kişinin rahat
eeği kompartımanda altı kişiyiz. Nihayet yaşlı hanım pencereye doğru çekiliyor. "Gel

zım!” ben de köşeme büzülüyorum... Tren acı çığlıklarla ayrılmak zamanının geldiğini haber verirken, istasyonun megafonu bu haberi bütün yolculara yayıyor. Hareket, kaynaşma, öüşmeler, el sallamalar ve nihayet gözyaşları... Kompartımanımızın yeni misafiri Adanalı rışın kız annesinden ayrılırken gözyaşlarını tutamıyor. Yaşlı hanım “Çocuk oluyorsun, “ ye onu teselli ediyor. Hareket edip de Adana istasyonuna arkada bırakınca genç kız zyaşlarını siliyor ve gülümsemeye başlıyor...

Trenlerde yemek bir âlemdir. Herkes sepetini açıyor, pencerenin yanındaki küçük rafa dehleryerler, tabaklar, yemekler yerleştiriliyor. Ben karnımı istasyonlardan aldığım, kebab, pide ya peynir ekmek ve meyve ile doyurduğumdan beraberinde hiçbir şey yok. Karnımda zaten değıl... Fakat diğeryerlerinin ikramından kendinizi kurtarmak o kadar güçtür ki! Türklerin mert, misafirperver insanlar olduğunu şüphe yoktur. Atalarımızın en büyük susiyetlerinden biri olan cömertlik, misafirperverlik bir manası olarak devam ettiriliyor. erilen şeyi reddetmeye göre, adeta zorla ağzımıza sokarlar. Yaşlı hanımın ikram ettiği bir şit kıymalı böreğı yemeğı insan yutmadan isminin Pakize olduğunu öğrendiğim Adanalı z, sepetinden çıkardığı “soğanlı kıymalı lahmacun “ diye tanıdığımız böreğı benzer, leziz r şey hepimize ikrama başladı. Bunun ev işi olduğu anlaşılan tatlı bisküviler takip etti. Ben kize’ye: “Karnın fazla şişti, çok teşekkür ederim diyecek oldum. Adeta kızdı: “Alacaksınız, r tane olsun alacaksınız, alamasanız darılırım.” “ Peki öyle olsun” diyerek iki tane alıyorum.

Gözlerime uyku girmiyor. Esasen uzanacak yer yok. Bizim kompartıman arkadaşları dukları yerde uyuklar gibi oluyorlar, sonra gözlerini tekrar açıyorlar, tekrar dalıyorlar. oridora çıkıyorlar, şimdi gece yarısı ve Toroslardan soğuk bir rüzgar pencereden içeri luyor.

Parlak, ay yıldızlı bir gece. Yamaçlardaki akağaçların silueti, bu aydınlık gece tatlı r hüzn veriyor. Bazen bir ırmak veya bir çay yıldızlı bir şerit gibi kıvrılarak uzuyor ve bir üddet sonra birden kayboluyor. Tekrar içeri girdiğimde herkesin uyumakta olduğunu rüyorum, yerime uzanarak gözlerimi kapıyorum. Fakat gözüme uyku girmiyor. Nerelerden çiyoruz, neredeyiz. Yorgunluk insana bunları düşündürüyor. Gözlerim kapandığında mpartımanın perdeleri arasından ışık sızmaya başlamıştı. Yarı uyku yarı uyanık bir halde şeme büzülüyorum. Kendime geldiğimde galiba saat sabahın dokuzu vardı. İlk konuşan ben kize oluyor: “ Öyle uyudunuz, öyle uyudunuz ki,” diyor, “ Size kaç defa seslendik hiç ymadınız” meğerykahvaltı yapıyorlarmış, beni uyandırmak istemelerinin sebebi buymuş.

Toros dağlarını çoktan arkada bıraktık. Niğde, Erkilet arkada kalmış. Vakit öğleyi çmiş, hedefimize yaklaşmak üzere olmanın heyecanı ile pencerede duruyorum. Pakize de

nda duruyor, bozkırların sıcağı yüzümüzü yakıyor, tren homurdanarak mesafeleri aşıyor.

Pakize'ye: " sizde mi Ankara'ya?" diyorum.

"Evet, ben hemşire okulunda talebeyim".

"Tatil için mi Adana'ya gittiniz ?"

"Evet,"

"Aileniz Adana'da mı?"

"Evet, biz Adanalıyız, fakat birçokları benim Adanalı olduğuma hiç inanmıyor".

Burada anlatılmak istenen: İnsanların tren yolculuğunda herkesin bir şeylerle uğraştığını, kiminin yemek yediğini, kiminin dışarı baktığını anlatmaktadır. Bir de tren yolculuğunun dikkat çekici olduğunu anlatmaktadır.

KADIN VE MODA DÜŞMALIĞI

Son zamanlarda Türkiye'ye ziyaret eden, İngiltere'nin sabık Türkiye elçilerinden bir gazetecilere verdiği bir beyanatta memlekette gördüğü terakkilere temas ederken " Bu sa kadınlarınızı çok değişmiş buldum; gayet güzel giyiniyorlar" demiş.

Muasır medeniyetinin seviyesine yükselmek mücadelesinde Türk kadınına verilen hakları Türk kadınının layıkıyla kullandığını anlamak için Anayurda küçük bir araştırma kâfidir. O, yalnız hukuki ve içtimai alanda değil; edebiyat, güzel sanat ve estetik bakımından da, ancak çeyrek asırlık bir inkılâp devresinde, büyük başarılar göstermiştir.

Filhakika Türk kadını medeni âlemin bütün icaplarına uyarken süs ve güzellik bakımından da dünya kadınından geri kalmış değildir. Bunun müsbet tesirlerinin tesir etmesine kadar geldiğini müşahade ediyoruz. Çarşafli bir anne ile uzun etekli bir genç kadını arasındaki giyiniş farkı inkılâbın çeyrek asırda kat ettiği ileri mesafenin en müşahhas delilidir. Bütün bunları yazmaktan maksadım, sözü kadının ezeli zaafi veya zarafeti olan süs ve modaya getirmektir. Artistik bir kıymeti olduğunu hiç şüphe etmediğimiz daha güzel ve daha cazip olmak arzusu modayı doğurdu ve onu güzel sanatları bir konu haline getirdi. Kadın deyince hemen modayı hatırlıyoruz. Ve itiraf etmek lazımdır ki, bilhassa kadınlar arasında yekûnu küçümsenmez. Düşmanları vardır. Modayı israfla karıştıranlar da haklı olabilirler.

Fakat moda ve süsü hayatlarının tek gayesi yapan kadınlar nasıl ifrata varıyorlarsa, moda ve şartsız moda düşmanlığı yapanlarda aynı ifrata düşmektedirler. Ne çılgın bir moda

işkünü, ne de aşırı moda düşmanlığı: Biz kadınların makul bir hadde kadar süslenmek ve özelleşmek hakkını kabul edersek ve onlarda müfrit süs düşkünüğünün, erkeğin bütçesini, atta yuvayı tahrip eden bir amil olduğunu kabul ederlerse, orada mesele kalmaz. İfratın her eşiği zararlıdır.

Burada anlatılmak istenen: Toplumda kadınlarımızın modayı takip etmesi maddi pırdan israf olduğunu, her ne kadar güzelleşmek için yapılan bir faaliyet olsa da bütçesi etmeyenler için olumsuz bir sonuç doğurduğunu anlatmaktadır.

MAĞLUBİYET

Hayat bir mücadele olduğuna göre bu çetin savaşta şu ve ya bu şekilde mağlup olmayan bir insan var mıdır? Zaman olmuştur ki mağlubiyetin acısını bütün şiddetiyle tecrübe etmiş ve bunun neticesi, bize yaşamak irâdesi veren en büyük kuvveti, yani ümidimizi kaybetmişizdir.

Öyle bir çağda yaşıyoruz ki, acımak, yardım, şefkat ve sevgi gibi insani ve beşeri vasiletler en büyük krizi geçiriyor. Bunlar adeta unutulmuş gibidir. Her devirdekinden fazla maddi ve benciyiz ve gemisini kurtaran kaptan sözü, her zamankinden daha doğrudur.

Romalılar “ hayıf ölene” diyorlardı. Bizde “altında kalanın boynu kopsun” diye bir arbi mesel vardır. Hiç şüphesiz bütün bunlardan kastedilen şey, bu dünyada mağlup olana yaşamak hakkı tanımadığıdır. Muvaffak olanlar mağlubiyet tanımayan ve hiçbir şerait altında umidini kaybetmeyen kimselerdir. Mağlubiyetsiz zafer görülmüş değildir. Zafere giden yol mağlubiyet köprüsünden geçer.

Mağlubiyet bizi ümitsizlik ve cesaretsizliğe değil, bilâkis yeni hamlelere, yeni abalamalara sevk etmelidir. Her mağlubiyet yeni bir muvaffakiyetin ilk basamağını teşkil etmelidir.

Kıbrıs Türklüğünün kalkınmasını sağlamak için gelecek nesillere mağlubiyetten öğrenilmeyi, öğretmemiz lâzımdır. Zira büyük müncinin de işaret ettiği gibi, “muvaffakiyet muvaffak olabileceğim” diyebilenindir ve bu dünyada mağluplara yer yoktur.

ATOM, İNSAN VE AHLAK

Birleşmiş Milletler Siyantlik, Ekonomik ve kültürel teşkilâtı başkanı kıymetli ilim Aldus Huxley son eserinde bir atom harbini müteakip dünyanın ne hâle gireceğini ılaştırılmış bir şekilde anlatıyormuş.

Eseri henüz görmüş değilim, fakat onun hülâsasını yapan kritiğe bakılırsa, bir atom dünyanın dörtte üçünü harap edecek, bugünkü medeniyetimiz yerle yeksan olacak ve bu ıvaştan ancak Yeni Zelanda ile Afrika'nın bazı yerleri kurulabilecektir.

Bir atom harbinin medeniyetimizi silip süpüreceğini anlamak için ne bir atom âlimi ve Aldus Huxley'nin muhayyilesine sahip olmaya lüzum vardır. Hiroşima'da patlayan ilk bombasının yaptığı tahribata ait rapora bir göz gezdirmek veya bu tahribatı yakından gazetecilerin intibalarını okumak kâfidir.

Ne yazık ki insanlık bir uçuruma doğru gitmekte olduğunu bildiği hâlde bunun önüne ııyor: milletler arasındaki uyuşmazlık her zamankinden kesindir. Silah yarışı uçan alar kadar süratlıdır.

Bir hakikattir ki insanoğlu ilim ve fen alanında ilerlediği nisbetle, yani maddi inkişaf dıkça, manevi bakımdan çok şeyler kaybediyor, ahlâkı sükûtu artıyor.

Birçok âlimler son yarım asırdaki baş döndürücü fenni terakkiye rağmen, insan etlerinde müthiş ahlâki sükût olduğunu kabul ediyorlar. Ahlâki sükût ise fertleri ve etleri mutlaka harabiyete sürükler. Tarih ve sosyoloji bunun misalleriyle doludur.

Romalılar “ hayıf ölene” diyorlardı. Bizde “altında kalanın boynu kopsun” diye bir mesel vardır. Hiç şüphesiz bütün bunlardan kastedilen şey, bu dünyada mağlup olana ak hakkı tanımadığıdır. Muvaffak olanlar mağlubiyet tanımayan ve hiçbir şerait altında ını kaybetmeyen kimselerdir. Mağlubiyetsiz zafer görülmüş değildir. Zafere giden yol biyet köprüsünden geçer.

BİR YILIN MUHASEBESİ...

Zamanın sonsuz akışına bir yıl daha ekledik. İhtiyâr1948 dün akşam saat on iki de can
iş bulunuyor.

Kayıplarının tesellisini, çılgınca eğlenmede bulan insanoğlu, hayatından bir yıl
etmemiş de, bir yıl kazanmış gibi, 1948'in son saatlarını neşe içinde geçirmekten başka
y yapamıyor.

Her ileri insanın, yıl sonunda maziye dönerek, geçen bir yıllık hayatının bir
sebesini yapması, en lüzumlu birşeydir. Geçmişteki kusur ve hatalarımız, başarı veya
sızsızlıklarımız ne olmuştur? Başarılarımızı genişletmek hatalarımızı önlemek için yeni
rfında ne yapmamız lâzımdır?

Eğer her geçen yıldan yeni ve yapıcı bir ders almadıksa; eğer gelecek yıllarımız
kinden daha parlak olmayacaksa, hayatımızda gaye yok demektir, hayat yaşamaya
ez demektir.

Bu, cemiyetler için de doğrudur. Bir cemiyet olarak gözlerimizi maziye çevirelim ve
ıl içinde neler başarabildiğimizin veya ne gibi başarısızlıklarla karşılaştığımızın bir
sebesini yapalım. Başarılarımız daha fazla ise, o halde huzur ve güvenle yeni bir yıla
ğgi hak etmiş oluruz.

Mazi gerek fertlerin gerek cemiyetlerin geleceğinin bir aynasıdır. Ve memnuniyetle
mek lâzım gelirse 1948 senesi Kıbrıs Türk Cemiyeti için başarıları fazla bir yıl olmuştur.
de yarına güvenle bakabilir ve hoş geldin 1949 diyebiliriz.

İnsanlığın kurtuluşu mânevi kıymetlerin yeniden insan cemiyetinde yapıcı rolüne
ması; nefret, kin, hodgâmlık ve menfaatin yerini sevgi, gerçek, fazilet ve fedainefse
masile mümkündür.

Bu büyük inkılâbı kim ve nasıl yapacak? İşte asrımızın halledilemeyen davası budur.

Kayıplarının tesellisini, çılgınca eğlenmede bulan insanoğlu, hayatından bir yıl
etmemiş de, bir yıl kazanmış gibi, 1948'in son saatlarını neşe içinde geçirmekten başka
y yapamıyor.

Hayat bir mücadele olduğuna göre bu çetin savaşta şu ve ya bu şekilde mağlup olan bir insan var mıdır? Zaman olmuştur ki mağlubiyetin acısını bütün şiddetiyle tecrübe etmiş ve bunun neticesi, bize yaşamak irâdesi veren en büyük kuvveti, yani ümidimizi vermiştir.

Öyle bir çağda yaşıyoruz ki, acımak, yardım, şefkat ve sevgi gibi insani ve beşeri değerler en büyük krizi geçiriyor. Bunlar adeta unutulmuş gibidir. Her devirdekinden fazla korku ve benciyiz, ve gemisini kurtaran kaptan sözü, her zamankinden daha doğrudur.

KAYNAKÇA:

HÜRSÖZ GAZETESİ (1946-1948)

HÜRSÖZ GAZETESİ (1949-1950)